

WIJ WILLEM ALEXANDER,
BIJ DE GRATIE GODS,
KONING DER NEDERLANDEN,
PRINS VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

Voorstel van Wet tot wijziging van de Wet educatie en beroepsonderwijs en enkele andere wetten ter invoering van een vroegtijdige aanmelddatum voor en toelatingsrecht tot het beroepsonderwijs

Voorstel van wet

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is ter vermindering van de uitval en het bevorderen van een goede doorstroom bij de overstap van het voortgezet onderwijs naar het beroepsonderwijs wenselijk is onder meer een landelijke aanmelddatum voor en toelatingsrecht tot het beroepsonderwijs in te voeren en daartoe onder meer de Wet educatie en beroepsonderwijs aan te passen;

Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

ARTIKEL I. WIJZIGING WET EDUCATIE EN BEROEPSONDERWIJS

De Wet educatie en beroepsonderwijs wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 1.1.3 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt "8.1.1" vervangen door "8.0.1" en wordt na "8.2.1," ingevoegd: 8.2.2a,.
2. In het tweede lid wordt "8.1.1" vervangen door "8.0.1" en wordt na "8.2.1," ingevoegd: 8.2.2a,.

B

In artikel 2.3.6a wordt na het vierde lid een lid ingevoegd, luidend:

4a. Het bevoegd gezag gebruikt bij de opgave, bedoeld in de artikelen 8.0.2, eerste lid, het persoonsgebonden nummer van de betrokkene.

C

In artikel 2.5.5a wordt na het zesde lid een lid ingevoegd, luidend:

6a. Het bevoegd gezag gebruikt bij de opgave, bedoeld in artikel 8.0.3, tweede en derde lid, het persoonsgebonden nummer van de betrokkene.

D

In hoofdstuk 8 wordt vóór titel 1 ingevoegd:

Titel 0. Aanmelding

Artikel 8.0.1. Aanmelding uiterlijk op 1 april

1. Uiterlijk op 1 april voorafgaand aan een studiejaar meldt degene die zich als deelnemer wenst in te inschrijven voor een beroepsopleiding die start bij de aanvang van dat studiejaar, zich aan bij de desbetreffende instelling. Na de aanmelding kan de betrokkene nog wijziging aanbrengen in de opleiding of opleidingen waarvoor hij zich heeft aangemeld.

2. Dit artikel is niet van toepassing op:

- a. een deelnemer die zich aanmeldt bij een andere beroepsopleiding dan die waar hij oorspronkelijk was ingeschreven maar kan aantonen dat de aanmelding het gevolg is van een beëindiging van de inschrijving op grond van artikel 8.1.7a, op een zodanig tijdstip dat hij zich niet kon aanmelden uiterlijk 1 april voorafgaand aan het studiejaar waarvoor hij zich wenst in te schrijven; en
- b. deelnemers aan een experiment doorlopende leerlijnen vmbo-mbo als bedoeld in het Besluit experimenten doorlopende leerlijnen vmbo-mbo 2014–2022.

Artikel 8.0.2. Gegevensverstrekking deelnemers voortgezet algemeen volwassenenonderwijs die naar verwachting overstappen naar het beroepsonderwijs

1. Het bevoegd gezag geeft jaarlijks aan de rechtspersoon, bedoeld in artikel 8.0.3, vierde lid, op welke aan die instelling voor een opleiding voortgezet algemeen volwassenenonderwijs als bedoeld in artikel 7.3.1, eerste lid, onder a, ingeschreven deelnemers naar verwachting het aankomend studiejaar hun opleiding zullen vervolgen aan een beroepsopleiding. Deze opgave is bestemd ten behoeve van het beleid ter voorkoming van schooluitval van deelnemers bij de overgang naar het beroepsonderwijs.

2. Bij ministeriële regeling kan een specificatie worden gegeven van de gegevens, bedoeld in het eerste lid, en kunnen regels worden gesteld omtrent de tijdstippen en de wijze van verstrekking van deze gegevens.

Artikel 8.0.3. Te verstrekken gegevens bij aanmelding; terugmelding gegevens

1. Bij de aanmelding, bedoeld in artikel 8.0.1, legt de betrokkene of, als deze minderjarig is, diens ouders, voogden of verzorgers, zijn persoonsgebonden nummer over onder vermelding van, indien van toepassing, de school als bedoeld in de Wet op het voortgezet onderwijs, de school of instelling als bedoeld in de Wet op de expertisecentra of de instelling als bedoeld in deze wet, waar hij op het moment van aanmelding staat ingeschreven. Het persoonsgebonden nummer wordt overgelegd door middel van een van overheidswege verstrekt document, waarop tevens de gegevens

over de geslachtsnaam, de voorletters, de geboortedatum en het geslacht van de betrokkene zijn vermeld. Indien geen persoonsgebonden nummer kan worden overgelegd, worden in plaats daarvan de geslachtsnaam, de voorletters, de geboortedatum en het geslacht van betrokkene vermeld.

2. Indien degene die zich aanmeldt is ingeschreven bij een school of instelling als bedoeld in het eerste lid, doet het bevoegd gezag waar de betrokkene zich aanmeldt, aan het bevoegd gezag van de school of instelling waar de betrokkene is ingeschreven, opgave van deze aanmelding en van de volgende gegevens, voor zover van toepassing:

a. aan de betrokkene is een onderwijsovereenkomst als bedoeld in artikel 8.1.3 aangeboden;

b. de aanmelding kan in verband met de toepassing van artikel 8.1.1c niet tot inschrijving leiden;

c. de aanmelding is ingetrokken;

d. de betrokkene is ingeschreven.

3. Indien degene die zich aanmeldt niet in het bezit is van een diploma als bedoeld in artikel 7.2.2, eerste lid, onderdelen b tot en met e, dan wel een diploma voorbereidend wetenschappelijk onderwijs of hoger algemeen voortgezet onderwijs als bedoeld in artikel 7, respectievelijk, 8 van de Wet op het voortgezet onderwijs, de leeftijd van 23 jaren nog niet heeft bereikt en niet of niet meer is ingeschreven bij een school of instelling als bedoeld in het eerste lid, doet het bevoegd gezag waar de betrokkene zich aanmeldt, aan burgemeester en wethouders van de woon- of verblijfplaats van de betrokkene, opgave van deze aanmelding en van de volgende gegevens, voor zover van toepassing:

a. aan de betrokkene is een onderwijsovereenkomst als bedoeld in artikel 8.1.3 aangeboden;

b. de aanmelding kan in verband met de toepassing van artikel 8.1.1c niet tot inschrijving leiden;

c. de aanmelding is ingetrokken;

d. de betrokkene is ingeschreven.

4. Bij algemene maatregel van bestuur wordt een rechtspersoon aangewezen waaraan de opgave wordt geleverd en die met in achtneming van daarbij te geven voorschriften zorgdraagt voor de levering van de gegevens aan de in het tweede en derde lid genoemde scholen, instellingen en burgemeester en wethouders. Bij ministeriële regeling kan een specificatie worden gegeven van de gegevens, bedoeld in het tweede en derde lid, en kunnen regels worden gesteld omtrent de tijdstippen en de wijze van verstrekking van deze gegevens.

5. De informatie, bedoeld in het tweede lid, respectievelijk het derde lid, wordt door het bevoegd gezag van de school of instelling waar een betrokkene op het moment van aanmelding is ingeschreven, respectievelijk door burgemeester en wethouders van de gemeente waar deze woon- of verblijfplaats heeft, uitsluitend gebruikt ten behoeve van het voorkomen van voortijdig schoolverlaten.

Artikel 8.0.4. Intakeactiviteiten en studiekeuzeadvies

1. Aan degene die op uiterlijk 1 april is aangemeld in overeenstemming met artikel 8.0.1, eerste lid, brengt het bevoegd gezag op diens verzoek een studiekeuzeadvies uit. De vorige volzin is alleen van toepassing indien de betrokkene deelneemt aan de intakeactiviteiten die het bevoegd gezag met het oog op dit studiekeuzeadvies organiseert. Bij ministeriële regeling kan een maximum aantal studiekeuzeadviezen worden vastgesteld waarop de betrokkene recht heeft.

2. Het bevoegd gezag kan intakeactiviteiten organiseren en aan de hand daarvan een studiekeuzeadvies uitbrengen aan andere dan de in het eerste lid bedoelde betrokkenen.

3. Het bevoegd gezag stelt ter uitvoering van dit artikel nadere regels vast die in elk geval betrekking hebben op de intakeactiviteiten die voor de instelling, al dan niet per opleiding, worden georganiseerd, de aard en inhoud van de intakeactiviteiten, de termijn waarbinnen deze plaatsvinden en de gevallen waarin, de termijn waarbinnen en de wijze waarop studiekeuzeadviezen worden uitgebracht. Bij het vaststellen van de nadere regels treft het bevoegd gezag voor betrokkenen afkomstig uit de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba respectievelijk Aruba, Curaçao en Sint Maarten zodanige voorzieningen dat zij kunnen deelnemen aan de intakeactiviteiten zonder dat hun fysieke aanwezigheid op de instelling vereist is.

4. Het bevoegd gezag stelt de in het derde lid bedoelde nadere regels uiterlijk op 1 februari voorafgaand aan het desbetreffende studiejaar voor een ieder beschikbaar.

E

In artikel 8.1.1.b, eerste lid, wordt "De toelating tot de entreeopleiding, staat" vervangen door: Onverminderd de artikelen 8.1.1 en 8.1.2, staat de toelating tot de entreeopleiding.

F

Artikel 8.1.1c komt te luiden als volgt:

Artikel 8.1.1c. Recht op toelating basisberoepsopleiding, vakopleiding, middenkaderopleiding en specialistenopleiding

1. Onverminderd de artikelen 8.1.1 en 8.1.2, staat de toelating tot de basisberoepsopleiding, de vakopleiding, de middenkaderopleiding en de specialistenopleiding open voor degene die voldoet aan de in de bij of krachtens de artikelen 8.2.1, 8.2.2 en 8.2.2a ten aanzien van die opleidingen gestelde eisen, met dien verstande dat het bevoegd gezag de inschrijving van een betrokkene kan weigeren indien:

- a. deze in zes studiejaren direct voorafgaand aan zijn aanmelding gedurende drie aaneengesloten studiejaren dan wel gedurende drie studiejaren in drie opleidingen als bedoeld in de aanhef, ingeschreven is geweest tenzij de betrokkene een diploma heeft behaald en de gewenste inschrijving een opleiding op een hoger niveau betreft; of
- b. deze wenst te worden ingeschreven voor een opleiding waarvoor het aantal deelnemers wegens de opleidingscapaciteit of uit oogpunt van arbeidsmarktbehoefte door het bevoegd gezag in het toelatingsbeleid is beperkt.

2. Indien een betrokkene niet kan worden ingeschreven omdat hij niet voldoet aan de voor die opleiding krachtens artikel 8.2.2a gestelde eisen, of op grond van onderdeel b van het eerste lid, biedt het bevoegd gezag deze de mogelijkheid zich in te schrijven aan een andere opleiding aan de instelling waarvoor de inschrijving wel mogelijk is, rekening houdend met diens voorkeuren.

3. Bij een inschrijvingsbeperking als bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, hanteert het bevoegd gezag geen toelatingscriteria waarbij aan betrokkenen die aan de vooropleidingseisen voor de desbetreffende opleiding voldoen, extra eisen worden gesteld. Onverminderd de vorige volzin, verleent het bevoegd gezag aan de inschrijving van betrokkenen die in overeenstemming met artikel 8.0.1, eerste lid, uiterlijk op 1 april voor de desbetreffende opleiding zijn aangemeld, voorrang.

4. Het bevoegd gezag stelt met in achtneming van de voorgaande leden het toelatingsbeleid vast en stelt deze informatie uiterlijk 1 februari voorafgaand aan het studiejaar waarvoor het geldt, voor een ieder beschikbaar.

G

Artikel 8.1.7a wordt als volgt gewijzigd:

1. Na het eerste lid wordt een lid ingevoegd, luidend:
1a. Het bevoegd gezag brengt aan iedere deelnemer die is ingeschreven in een basisberoepsopleiding, vakopleiding, middenkaderopleiding of specialistenopleiding na ten minste drie en binnen uiterlijk twaalf kalendermaanden na aanvang van de opleiding advies uit over de voortzetting van zijn opleiding.
2. In het tweede lid, eerste volzin, wordt na "in het eerste lid" ingevoegd: en lid 1a,.
3. In het derde lid, eerste volzin, wordt "entreeopleiding" vervangen door: opleiding.
4. In het vijfde lid, eerste volzin, wordt na "bedoeld in het eerste lid" ingevoegd: en lid 1a.

H

Na artikel 8.2.2 wordt een artikel ingevoegd, luidend:

Artikel 8.2.2a. Aanvullende eisen

1. Indien de uitoefening van het beroep of de beroepen waarop een opleiding voorbereidt, dan wel de organisatie en de inrichting van het onderwijs, specifieke eisen stellen ten aanzien van kennis of vaardigheden die niet of niet in voldoende mate onderdeel zijn van het voortgezet onderwijs, bedoeld in de Wet op het voortgezet onderwijs, of scholen en instellingen als bedoeld in de Wet op de expertisecentra respectievelijk specifieke eisen stellen ten aanzien van de eigenschappen van de deelnemer, kunnen bij ministeriële regeling opleidingen worden aangewezen die op daarbij aangegeven gronden eisen kunnen stellen in aanvulling op de eisen, bedoeld in de artikelen 8.2.1 en 8.2.2. Het bevoegd gezag stelt een regeling vast voor de selectiecriteria en de selectieprocedure en stelt deze uiterlijk 1 februari voorafgaand aan het studiejaar waar deze voor geldt, voor een ieder beschikbaar. De selectiecriteria kunnen uitsluitend eisen bevatten die direct verband houden met de gronden, bedoeld in de eerste volzin.
2. Bij de ministeriële regeling, bedoeld in het eerste lid, kunnen tevens voorschriften van procedurele aard worden vastgesteld.

I

Aan artikel 8a.2.2, vierde lid, wordt onder wijziging van de punt aan het slot van onderdeel f in een puntkomma, toegevoegd:

- g. de regeling die het bevoegd gezag vaststelt voor de selectiecriteria en de selectieprocedure, bedoeld in artikel 8.2.2a.

ARTIKEL II. Wijziging Wet op het voortgezet onderwijs

De Wet op het voortgezet onderwijs wordt als volgt gewijzigd:

A

Na artikel 27c wordt ingevoegd:

Artikel 27d. Gegevensverstrekking leerlingen die naar verwachting overstappen naar het middelbaar beroepsonderwijs

1. Het bevoegd gezag geeft jaarlijks aan de rechtspersoon, bedoeld in artikel 8.0.3, vierde lid, van de Wet educatie en beroepsonderwijs op welke leerlingen aan die school een opleiding praktijkonderwijs of een basisberoepsgerichte, kaderberoepsgerichte, gemengde of theoretische leerweg volgen, en naar verwachting het aankomend schooljaar hun opleiding zullen vervolgen aan een beroepsopleiding in de zin van de Wet educatie en beroepsonderwijs. Deze informatie is bestemd voor het beleid ter voorkoming van schooluitval van leerlingen bij de overgang naar het beroepsonderwijs als bedoeld in de Wet educatie en beroepsonderwijs.

2. Bij ministeriële regeling kan een specificatie worden gegeven van de gegevens, bedoeld in het eerste lid en kunnen regels worden gesteld omtrent de tijdstippen en de wijze van verstrekking van deze gegevens.

B

Aan artikel 103b, wordt na het zesde lid een lid ingevoegd, luidend:

6a. Het bevoegd gezag gebruikt bij de opgave, bedoeld in artikel 27d, eerste lid, het persoonsgebonden nummer van de betrokkene.

Artikel III. Wijziging Wet op de expertisecentra

De Wet op de expertisecentra wordt als volgt gewijzigd:

A

Na artikel 42a wordt een artikel ingevoegd, luidend:

Artikel 42b. Gegevensverstrekking leerlingen die naar verwachting overstappen naar het middelbaar beroepsonderwijs

1. Het bevoegd gezag geeft jaarlijks aan de rechtspersoon, bedoeld in artikel 8.0.3, vierde lid, van de Wet educatie en beroepsonderwijs op welke leerlingen aan die school voor speciaal onderwijs ingeschreven staan op het uitstroomprofiel vervolgonderwijs of het arbeidsmarktgerichte uitstroomprofiel en naar verwachting het aankomend schooljaar hun opleiding zullen vervolgen aan een beroepsopleiding in de zin van de Wet educatie en beroepsonderwijs. Deze informatie is bestemd voor het beleid ter voorkoming van schooluitval van leerlingen bij de overgang naar het beroepsonderwijs als bedoeld in de Wet educatie en beroepsonderwijs.

2. Bij ministeriële regeling kan een specificatie worden gegeven van de gegevens, bedoeld in het eerste lid en kunnen regels worden gesteld omtrent de tijdstippen en de wijze van verstrekking van deze gegevens.

B

In artikel 164a wordt na het zesde lid een lid ingevoegd, luidend:

6a. Het bevoegd gezag gebruikt bij de opgave, bedoeld in artikel 42b, eerste lid, het persoonsgebonden nummer van de betrokkene.

Artikel IV. Wijziging Wet educatie en beroepsonderwijs BES

De Wet educatie en beroepsonderwijs BES wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 1.1.2 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt na "hoofdstuk 7," ingevoegd "8.0.1 tot en met 8.0.3," en na "8.2.1,": 8.2.2a,.
2. In het tweede lid wordt na "hoofdstuk 7," ingevoegd "8.0.1 tot en met 8.0.3," en na "8.2.1,": 8.2.2a,.

B

In hoofdstuk 8 wordt vóór titel 1 ingevoegd:

Titel 0. Aanmelding

Artikel 8.0.1. Aanmelding uiterlijk op 1 april

1. Uiterlijk op 1 april voorafgaand aan een studiejaar meldt degene die zich als deelnemer wenst in te inschrijven voor een beroepsopleiding die start bij de aanvang van dat studiejaar, zich aan bij de desbetreffende instelling. Na de aanmelding kan de betrokkene nog wijziging aanbrengen in de opleiding of opleidingen waarvoor hij zich heeft aangemeld.
2. Dit artikel is niet van toepassing op een deelnemer die zich aanmeldt bij een andere beroepsopleiding dan die waar hij oorspronkelijk was ingeschreven maar kan aantonen dat de aanmelding het gevolg is van een beëindiging van de inschrijving op grond van artikel 8.1.7a, op een zodanig tijdstip dat hij zich niet kon aanmelden uiterlijk 1 april voorafgaand aan het studiejaar waarvoor hij zich wenst in te schrijven.

Artikel 8.0.2. Te verstrekken gegevens bij aanmelding

Bij de aanmelding, bedoeld in artikel 8.0.1, legt de betrokkene of, als deze minderjarig is, zijn ouders, voogden of verzorgers, zijn persoonsgebonden nummer BES over onder vermelding van, voor zover van toepassing, de school of instelling waar betrokkene op het moment van aanmelding staat ingeschreven. Het persoonsgebonden nummer BES wordt overgelegd door middel van een van overheidswege verstrekt document, waarop tevens de gegevens over de geslachtsnaam, voorletters, geboortedatum en het geslacht van betrokkene zijn vermeld. Indien aannemelijk kan worden gemaakt dat geen persoonsgebonden nummer BES kan worden overgelegd, worden in plaats daarvan de geslachtsnaam, de voorletters, de geboortedatum en het geslacht van betrokkene vermeld.

Artikel 8.0.3. Intakeactiviteiten en studiekeuzeadvies

1. Aan degene die op uiterlijk 1 april is aangemeld in overeenstemming met artikel 8.0.1, eerste lid, brengt het bevoegd gezag op diens verzoek een studiekeuzeadvies uit. De vorige volzin is alleen van toepassing indien de betrokkene deelneemt aan de intakeactiviteiten die het bevoegd gezag met het oog op dit studiekeuzeadvies

organiseert. Bij ministeriële regeling kan een maximum aantal studiekeuzeadviezen worden vastgesteld waarop de betrokkene recht heeft.

2. Het bevoegd gezag kan intakeactiviteiten organiseren en aan de hand daarvan een studiekeuzeadvies uitbrengen aan andere dan de in het eerste lid bedoelde betrokkenen.

3. Het bevoegd gezag stelt ter uitvoering van dit artikel nadere regels vast die in elk geval betrekking hebben op de intakeactiviteiten die voor de instelling, al dan niet per opleiding, worden georganiseerd, de aard en inhoud van de intakeactiviteiten, de termijn waarbinnen deze plaatsvinden en de gevallen waarin, de termijn waarbinnen en de wijze waarop studiekeuzeadviezen wordt uitgebracht. Bij het vaststellen van de nadere regels treft het bevoegd gezag voor betrokkenen niet afkomstig uit Bonaire, Sint Eustatius of Saba zodanige voorzieningen dat zij kunnen deelnemen aan de intakeactiviteiten zonder dat hun fysieke aanwezigheid op de instelling vereist is.

4. Het bevoegd gezag stelt de in het derde lid bedoelde informatie uiterlijk op 1 februari voorafgaand aan het desbetreffende studiejaar voor een ieder beschikbaar.

C

Artikel 8.1.1b komt als volgt te luiden:

Artikel 8.1.1b. Toelating basisberoepsopleiding, vakopleiding, middenkaderopleiding en specialistenopleiding

1. Onverminderd artikel 8.1.1 staat de toelating tot de basisberoepsopleiding, de vakopleiding, de middenkaderopleiding en de specialistenopleiding open voor degene die voldoet aan de in de bij of krachtens de artikelen 8.2.1, 8.2.2 en 8.2.2a ten aanzien van die opleidingen gestelde eisen, met dien verstande dat het bevoegd gezag inschrijving van een betrokkene kan weigeren indien:

- a. deze in zes studiejaar direct voorafgaand aan zijn aanmelding gedurende drie aaneengesloten studiejaar dan wel gedurende drie studiejaar in drie opleidingen als bedoeld in het eerste lid, ingeschreven is geweest tenzij de betrokkene een diploma heeft behaald en de gewenste inschrijving een opleiding op een hoger niveau betreft; of
- b. deze wenst te worden ingeschreven voor een opleiding waarvoor het aantal deelnemers wegens de opleidingscapaciteit of uit oogpunt van arbeidsmarktbehoefte door het bevoegd gezag in het toelatingsbeleid is beperkt.

2. Indien een betrokkene niet kan worden ingeschreven omdat hij niet voldoet aan de voor die opleiding krachtens artikel 8.2.2a gestelde eisen, of op grond van onderdeel b van het eerste lid, biedt het bevoegd gezag deze de mogelijkheid zich in te schrijven aan een andere opleiding waarvoor inschrijving wel mogelijk is, rekening houdend met diens voorkeuren.

3. Bij een inschrijvingsbeperking als bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, hanteert het bevoegd gezag geen toelatingscriteria waarbij aan betrokkenen die aan de vooropleidingseisen voor de desbetreffende opleiding voldoen, extra eisen worden gesteld. Onverminderd de vorige volzin, verleent het bevoegd gezag aan de inschrijving van betrokkenen die in overeenstemming met artikel 8.0.1, eerste lid, uiterlijk 1 april voor de desbetreffende opleiding zijn aangemeld, voorrang.

4. Het bevoegd gezag stelt met in achtneming van de voorgaande leden het toelatingsbeleid vast en stelt deze informatie uiterlijk 1 februari voorafgaand aan het studiejaar waarvoor het geldt, voor een ieder beschikbaar.

D

Artikel 8.1.7a wordt gewijzigd als volgt:

1. Na het eerste lid wordt een lid ingevoegd, luidend:
 - 1a. Het bevoegd gezag brengt aan iedere deelnemer die is ingeschreven in een basisberoepsopleiding, vakopleiding, middenkaderopleiding of specialistenopleiding na ten minste drie en binnen uiterlijk twaalf kalendermaanden na aanvang van de opleiding advies uit over de voortzetting van de opleiding.
2. In het tweede lid, eerste volzin, wordt na "in het eerste lid" ingevoegd: en lid 1a.
3. In het derde lid, eerste volzin, wordt "entreeopleiding" vervangen door: opleiding.
4. In het vijfde lid, eerste volzin, wordt na "bedoeld in het eerste lid" ingevoegd: en lid 1a.

E

Na artikel 8.2.2 wordt een artikel ingevoegd, luidend:

Artikel 8.2.2a. Aanvullende eisen

1. Indien de uitoefening van het beroep of de beroepen waarop een opleiding voorbereidt, dan wel de organisatie en de inrichting van het onderwijs, specifieke eisen stellen ten aanzien van kennis of vaardigheden die niet of niet in voldoende mate onderdeel zijn van het voortgezet onderwijs, bedoeld in de Wet op het voortgezet onderwijs BES, respectievelijk specifieke eisen stellen ten aanzien van de eigenschappen van de deelnemer, kunnen bij ministeriële regeling opleidingen worden aangewezen die op daarbij aangegeven gronden eisen kunnen stellen in aanvulling op de eisen, bedoeld in de artikelen 8.2.1 en 8.2.2. Het bevoegd gezag stelt een regeling vast voor de selectiecriteria en de selectieprocedure en stelt deze uiterlijk 1 februari voorafgaand aan het studiejaar waar deze voor geldt, voor een ieder beschikbaar. De selectiecriteria kunnen uitsluitend eisen bevatten die direct verband houden met de gronden, bedoeld in de eerste volzin.
2. Bij de ministeriële regeling, bedoeld in het eerste lid, kunnen tevens voorschriften van procedurele aard worden vastgesteld.

ARTIKEL V. INWERKINGTREDING

De artikelen van deze wet treden in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren die zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Onderwijs,

Cultuur en Wetenschap,

De Staatssecretaris van Economische Zaken,

MEMORIE VAN TOELICHTING

In deze memorie van toelichting, die ik mede namens de Staatssecretaris van Economische Zaken onderteken, wordt in navolging van de praktijk, gesproken over studenten in het middelbaar beroepsonderwijs (mbo).

I. ALGEMEEN

1. Aanleiding en doelstelling

Jaarlijks stappen ruim 100.000 leerlingen over van het voortgezet onderwijs (vo) naar het mbo. Bij een goede aansluiting tussen vo en mbo spelen meerdere aspecten een rol. Hierbij valt te denken aan loopbaanoriëntatie- en studiekeuzebegeleiding op zowel het vo als het mbo, het moment van aanmelden bij het mbo, het intake- en inschrijvingsproces op het mbo en de betrokkenheid van bijvoorbeeld de gemeente bij leerlingen die moeite hebben met de overstap.

Dit wetsvoorstel heeft betrekking op deze overstapperiode waarin de studiekeuze tot stand komt, de leerlingen aan het eind van het schooljaar het vo verlaten, leerlingen een intake krijgen op het mbo en ingeschreven kunnen worden bij een instelling. In deze periode hebben diverse partijen een rol. Om te beginnen heeft de leerling de verantwoordelijkheid om, met hulp van ouders of verzorgers, goed na te denken over zijn vervolgopleiding, toekomstbeeld en tijdige aanmelding. De vo-school heeft een belangrijke rol, door tijdig loopbaanoriëntatie en –begeleidingsactiviteiten (LOB) aan te bieden en daarmee de leerling goed te begeleiden bij zijn studiekeuzeproces en bij het aanmelden op het mbo. Vervolgens is een goede intake door de mbo-instelling van belang, zodat de student weet wat hij kan verwachten van de instelling en van de opleiding. De gemeente (leerplicht- of RMC-functionaris) heeft een rol bij het voorkomen van uitval bij leerlingen bij wie de overstap niet soepel verloopt. Hoewel de verantwoordelijkheden van vo-scholen, mbo-instellingen en gemeenten verschillend zijn, is structurele samenwerking tussen deze partijen van groot belang om de aansluiting tussen het vo en het mbo goed vorm te geven. Vanuit deze gezamenlijkheid wordt, aanvullend op de maatregelen uit dit wetsvoorstel, door de betrokken partijen een code of conduct opgesteld (zie ook § 2.4).

Helaas verloopt de overstapperiode naar het mbo niet voor iedere jongere soepel. Ondanks de succesvolle aanpak van voortijdig schoolverlaten vallen jaarlijks ongeveer 7.350 jongeren onder de 23 jaar zonder startkwalificatie uit in het overgangstraject van vo naar mbo. Dat is bijna een derde van de totale voortijdige schooluitval. Van deze 7.350 jongeren zijn er 2.200 na de zomervakantie in het geheel niet ingeschreven voor een mbo-opleiding; daarnaast vallen 5.150 studenten in het eerste mbo-jaar uit zonder dat zij een startkwalificatie hebben gehaald. Dit is zorgelijk, want jongeren zonder startkwalificatie zijn bijna twee keer zo vaak werkloos als jongeren met een startkwalificatie. Het voorkomen en bestrijden van voortijdig schoolverlaten is daarom een blijvend punt van aandacht voor de regering. De redenen voor schooluitval zijn divers, maar volgens het Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA) gaat het in ruim de helft van de gevallen om school-gerelateerde redenen, waarvan studiekeuze er één is.

Problemen bij de overstap komen onder meer voort uit een studiekeuze die op het laatste moment wordt gemaakt. Na het behalen van het vo-diploma of het voortijdig verlaten van de school kan bij leerlingen tijdens de zomerperiode de motivatie en

urgentie verdwijnen om zich (tijdig) aan te melden voor een vervolgopleiding. Dit kan resulteren in een opleidingskeuze op het laatste moment; een keuze die niet goed overwogen is waardoor later blijkt dat de opleiding toch niet zo goed bij de jongere past en hij uitvalt. Een keuze op het laatste moment kan ook betekenen dat de opleiding van keuze vol blijkt te zitten en er snel een (minder overwogen) alternatief gevonden moet worden. In dat geval heeft de mbo-instelling nog maar weinig tijd om een gedegen intake met de studenten te houden teneinde hen op een passende andere opleiding te kunnen plaatsen.

Een ander obstakel waar overstappende leerlingen tegenaan lopen, is dat het toelatingsbeleid van mbo-instellingen onduidelijk kan zijn. Via de Jongerenorganisatie Beroepsonderwijs (JOB) komen jaarlijks signalen naar voren dat aankomend studenten, ondanks dat zij beschikken over de juiste vooropleiding, niet worden toegelaten tot de mbo-opleiding van hun voorkeur. Bij deze studenten bestaat het beeld dat mbo-instellingen hen afwijzen vanwege hun ondersteuningsbehoefte, gedrag uit het verleden, leeftijd of een veronderstelde 'niet-schoolbaarheid'. Afwijzingen om deze redenen verminderen de motivatie, het zelfvertrouwen en de kans op een passende baan voor deze studenten.

Doelstelling

Het doel van dit wetsvoorstel is om de overstap van jongeren naar het mbo goed te laten verlopen en daarbij de positie van de student te versterken. Dit wordt bereikt door betere (studiekeuze)begeleiding voor en tijdens de overstap, door de introductie van een vroege aanmelddatum voor alle leerlingen die de overstap naar het mbo maken en door de introductie van een toelatingsrecht voor de leerlingen die zich aanmelden voor een mbo-opleiding op niveau 2, 3 en 4. Met het samenhangende pakket aan maatregelen in dit wetsvoorstel wordt de studiekeuze-ondersteuning tijdens de intake op het mbo voor iedere student verstevigd, wordt het toelatingsbeleid van mbo-instellingen voorzien van een duidelijk kader waardoor selectie aan de poort wordt voorkomen en komen leerlingen die moeite hebben met de overstap eerder in beeld bij de verantwoordelijke partijen.

Het voornemen tot de maatregelen uit dit wetsvoorstel is een aantal keer eerder aangekondigd. De vroege aanmelddatum sluit aan bij de bestuurlijke werkgenda uit maart 2014 van de VO-raad en MBO Raad, waarin zij hebben aangegeven met deze maatregel de overstap naar het mbo te willen verbeteren. In de brief over voortijdig schoolverlaten van 5 maart 2014 heb ik aangegeven deze maatregel te onderzoeken. In de brief 'Extra kansen voor kwetsbare jongeren' van 12 december 2014 is het toelatingsrecht voor het mbo aangekondigd. In de brief 'Agenda aanpak jeugdwerkloosheid' van 31 maart 2015 heb ik aangegeven de intake te willen verstevigen. Ook is dit wetsvoorstel aangekondigd in de brief 'Ruim baan voor vakmanschap: naar een toekomstbestendig mbo' van 2 juni 2014 en de brief 'Fundamenteel vmbo' van 15 december 2014.

2. Inhoud van het wetsvoorstel

Om studenten beter te begeleiden bij de overstap naar het mbo, meer duidelijkheid en zekerheid te geven over hun mogelijkheden in het mbo en de risico's op uitval te verminderen, regelt dit wetsvoorstel de volgende wijzigingen in de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB), de Wet op het voortgezet onderwijs (WVO), de Wet op de expertisecentra (WEC) en de WEB BES:

1. Het invoeren van een landelijke aanmelddatum in het mbo, evenals de plicht voor scholen en instellingen om een beperkte gegevensset over aanmeldingen met elkaar en met gemeenten uit te wisselen;

2. Het invoeren van een recht op een studiekeuzeadvies voor alle studenten die zich uiterlijk op de landelijke aanmelddatum hebben aangemeld bij een mbo-opleiding;
3. Het invoeren van een recht op toelating voor studenten die zich aanmelden voor een mbo-opleiding op niveau 2, 3 of 4 en voldoen aan de vooropleidingseisen.

2.1 Introductie van een landelijke aanmelddatum in het mbo, evenals de plicht voor scholen en instellingen om een beperkte gegevensset over aanmeldingen met elkaar en met gemeenten uit te wisselen

Het mbo kent op dit moment geen landelijke aanmelddatum. Uit ervaringen in het hoger onderwijs (ho) met de vroege aanmelddatum (1 mei) blijkt dat het van belang is dat studenten zich vroegtijdig op hun studiekeuze oriënteren en voor een opleiding kiezen. Hoe eerder men begint, hoe beter men een weloverwogen opleidingskeuze kan maken en hoe meer mogelijkheden men heeft om de best passende opleiding te kiezen. Het tijdstip van aanmelden voor een opleiding blijkt een rol te spelen bij het maken van die keuze en bij het studiesucces. Studenten die de keuze eerder maken en zich eerder aanmelden, breken hun studie in het eerste studiejaar aanzienlijk minder vaak af dan studenten die zich laat aanmelden.

Een aantal RMC-regio's ziet het belang van het vroeg aanmelden, ondanks dat het mbo geen landelijke aanmelddatum kent, en hanteert een eigen aanmelddatum, variërend van 1 februari tot 1 mei. De ervaring leert dat overstappende studenten zich in deze regio's grotendeels op tijd aanmelden.

2.1.1 Aanmelddatum 1 april

Alle studenten die zich willen aanmelden voor een mbo-opleiding, moeten dit op basis van dit wetsvoorstel uiterlijk op 1 april voorafgaand aan het betreffende studiejaar doen. De aanmelddatum geldt voor alle bekostigde beroepsopleidingen die starten aan het begin van het studiejaar. De aanmelddatum geldt niet alleen voor studenten die vanuit het vo komen, maar bijvoorbeeld ook voor studenten die op het mbo zitten en die in het nieuwe studiejaar een andere mbo-opleiding willen volgen.

De 1 april-aanmelddatum wijkt af van de aanmelddatum in het ho, waar de aanmelddatum van 1 mei geldt. Een reden voor dit verschil is dat het collegejaar in het ho een maand later start, namelijk op 1 september, dan het studiejaar in het mbo (1 augustus). Voor het mbo is daarnaast gekozen voor de 1 april-aanmelddatum omdat op die datum een leerling in de regel nog op school zit. De vo-school kan de leerling, die zich nog niet heeft aangemeld, benaderen en stimuleren zich aan te melden. Mocht pas na 1 mei duidelijk worden dat een leerling zich niet heeft aangemeld, dan heeft de vo-school nog maar weinig tijd om, naast de eindexamens en de zomervakantie die in het eindexamenjaar vaak al medio juni begint, de leerling naar een aanmelding te begeleiden. Wat tevens van belang is, is dat de 1 april-aanmelddatum de mbo-instellingen de gelegenheid geeft om tijdig het gesprek met de studenten aan te gaan met het oog op een zorgvuldige intake. De 1 april-aanmelddatum geeft de mbo-instellingen eveneens de mogelijkheid om vroegtijdig te weten hoeveel studenten welke opleiding willen volgen en om hierop hun (beheersmatige en administratieve) processen in te richten. Tot slot geeft het studenten de tijd om tussentijds, voor aanvang van het studiejaar, zo nodig nog voor een andere, beter passende opleiding te kiezen.

Uitzonderingen op de aanmelddatum van 1 april

De aanmelddatum geldt niet voor opleidingen die later in het studiejaar starten. Omdat dit tijdstip per opleiding en instelling kan verschillen, is het niet zinvol om dit landelijk te regelen. Een ander uitzonderingsgeval betreft studenten die deelnemen aan een experiment op grond van het Besluit experimenten doorlopende leerlijnen vmbo-mbo

2014-2022. Deze studenten hebben immers, met inschrijving aan de vmbo-opleiding, ook toegang tot de desbetreffende mbo-opleiding.

Voordelen vroeg aanmelden

Ook na 1 april kunnen studenten zich aanmelden bij een mbo-opleiding. Een student die zich tijdig aanmeldt, geniet echter een aantal voordelen: een tijdige intakeprocedure op het mbo, een recht op een studiekeuzeadvies (zie § 2.2 voor een nadere toelichting) en in een vroeg stadium duidelijkheid of hij op de vervolgopleiding terecht kan. Ook is de kans kleiner dat de opleiding al vol zit. Daarnaast geeft tijdige aanmelding recht op toelating tot de opleiding, mits er geen beperkingen gelden. Zie § 2.3 voor de beschrijving van dit toelatingsrecht en de daarbij geldende beperkingen.

Het belang van vroeg aanmelden geldt ook voor studenten die op 1 april nog niet zeker weten welke mbo-opleiding ze willen volgen. Tijdig aanmelden geeft meer ruimte om voor de start van het studiejaar nog te wisselen van opleiding, bijvoorbeeld wanneer na de intakeactiviteiten of het studiekeuzeadvies blijkt dat een andere opleiding beter bij de student past.

Dit geldt ook voor studenten die twifelen of zij na het vo hun vervolgopleiding op het mbo of de havo willen voortzetten. Na diplomering kan blijken dat hun cijfergemiddelde net niet hoog genoeg is om naar de havo te gaan. Indien zij zich dan pas aanmelden bij het mbo, is de 1 april-datum al voorbij. Deze leerlingen kunnen zich echter ook op tijd al aanmelden bij het mbo om van de voordelen van vroeg aanmelden te kunnen profiteren. Mochten zij alsnog naar de havo gaan, dan dienen ze hun aanmelding bij het mbo te annuleren.

Wijze van aanmelden

Een student meldt zich aan bij de desbetreffende instelling of instellingen voor een opleiding. De wijze waarop deze aanmelding geschiedt, bepaalt de instelling van aanmelding.

Begeleiding voor en bij de overstap

Het is de rol van de vo-school om, in het kader van haar taken op het gebied van LOB, haar leerlingen op de vroege aanmelddatum en het studiekeuzeprocess voor te bereiden en om hen, indien zij zich niet op tijd aanmelden, alsnog hiertoe te stimuleren. Deze tijdige voorbereiding is van belang voor alle leerlingen die overstappen, maar is specifiek van belang voor leerlingen die op 1 april nog niet zeker weten welke mbo-opleiding ze willen gaan volgen.

Wanneer de leerling zijn vo-diploma heeft behaald of zijn getuigschrift heeft gekregen, maar zich nog niet heeft aangemeld bij het mbo, of wanneer na diplomering de aanmelding bij het mbo om welke reden dan ook vastloopt, is de gemeente vanuit haar rol bij de preventie van voortijdig schoolverlaten, de aangewezen partij om de jongere te begeleiden tussen het moment van diplomering of het krijgen van het getuigschrift en het moment van inschrijving op het mbo.

Uiteraard hebben ook de studenten zelf een verantwoordelijkheid in het overstapprocess.

2.1.2 Gegevensuitwisseling

Naast de aanmelddatum in het mbo van uiterlijk 1 april, bevat dit wetsvoorstel de plicht tot het uitwisselen van gegevens tussen vo-scholen, mbo-instellingen en gemeenten over de aanmeldingen van jongeren die overstappen naar het mbo.

Om jongeren goed, snel en gericht te kunnen begeleiden bij de overstap van vo naar mbo is actuele informatie nodig over het aanmeldproces. De huidige gegevensvoorziening is echter ontoereikend om de jongeren tijdens de zomermaanden op de voet te kunnen volgen. Gemeenten, scholen en instellingen ontvangen in het kader van de aanpak voortijdig schoolverlaten reeds maandelijkse rapportages (de vsv-

maandrapportages van DUO) waarmee jongeren tot 23 jaar die zijn uitgeschreven zonder startkwalificatie in beeld zijn, maar ook jongeren die verzuimen. Deze gegevensvoorziening is gebaseerd op uitschrijvingen en inschrijvingen die de instellingen via hun eigen leerling-administratiesysteem registreren in het basisregister onderwijs (BRON), en is dus afhankelijk van de (tijds) registratie door instellingen. De meeste inschrijvingen in het mbo worden in september of uiterlijk 1 oktober afgerond en in BRON geregistreerd door de instellingen. Dan is pas zichtbaar of een student wel of niet is aangekomen op het mbo. Dat is vaak te laat om nog te kunnen ingrijpen en een student nog dat studiejaar naar een passende opleiding te kunnen begeleiden. Bovendien omvatten de maandrapportages uitschrijvingen zonder startkwalificatie niet de leerlingen uit het pro- en vso-onderwijs.

Daarbij komt dat via deze rapportages niet te zien is hoe het de overstappers *tijdens* de overstap vergaat, dus waar in het overstapproces de jongere zich bevindt.

Een meerderheid van de RMC-regio's heeft zelf al stappen gezet om het eerder beschreven 'informatie-gat' tijdens de zomermaanden te dichten teneinde hun taken beter te kunnen uitvoeren. De hiervoor opgezette (registratie-)methoden en -systemen zijn regionaal gericht, waarbij scholen, instellingen en gemeenten in de regio betrokken zijn. Uit de goede vsv-resultaten van de afgelopen jaren blijkt, dat het de moeite loont om in deze informatie te investeren. Niet elke regio hanteert echter een registratiesysteem en bovendien bestaan er verschillende regionale systemen die niet allen goed op elkaar aansluiten. De overstappers zijn daardoor niet allemaal in beeld.

Vanwege de behoefte aan dekkende informatie voor betrokken partijen, om zo de kans te verkleinen dat een jongere bij de overstap tussen wal en schip valt, verplicht dit wetsvoorstel de uitwisseling van gegevens over de aanmeldingen van jongeren tussen vo-scholen (inclusief pro), vso-scholen, mbo-instellingen en gemeenten. Deze plicht wordt hieronder uitgewerkt.

Levering door vo-scholen

Het bevoegd gezag van de vo-school geeft jaarlijks aan welke leerlingen naar verwachting het aankomend studiejaar hun opleiding zullen vervolgen aan een mbo-opleiding ('potentiële mbo'ers'). Het idee is dat de scholen dit voor 1 april voorafgaand aan het studiejaar doen, maar er zijn ook leerlingen van wie pas na 1 april duidelijk wordt dat zij naar het mbo willen gaan. Bij ministeriële regeling kunnen deze te leveren gegevens, de wijze waarop de school of instelling deze informatie moet leveren en het tijdstip waarop worden gespecificeerd. Bij algemene maatregel van bestuur zal een rechtspersoon worden aangewezen waaraan de school of instelling de gegevens moet leveren. Leerlingen waarvan pas later duidelijk wordt dat zij gaan overstappen naar het mbo, kunnen ook na 1 april nog worden toegevoegd. Dit betreft bijvoorbeeld leerlingen die van plan waren om na het vmbo over te stappen naar de havo, maar op basis van hun eindexamenresultaat er na 1 april voor kiezen om toch naar het mbo te gaan.

Levering door mbo-instellingen

Als een student zich heeft aangemeld bij een mbo-instelling, meldt de mbo-instelling aan de school of instelling waar de student nog is ingeschreven, dat deze zich heeft aangemeld. Door deze levering blijkt voor de vo-school welke leerlingen zich op 1 april nog niet hebben aangemeld. In dat geval kan de school, waar de leerling nog staat ingeschreven, de leerling benaderen en hem begeleiden richting een aanmelding.

Om de school of instelling waar de leerling nog is ingeschreven, in staat te stellen om de voortgang na aanmelding te volgen en de leerling eventueel te begeleiden in dit traject, meldt de mbo-instelling aan de school of instelling als:

- a. de leerling is geaccepteerd en de instelling hem een onderwijsovereenkomst heeft aangeboden. De school of instelling weet in dat geval dat de leerling toegelaten kan worden tot de opleiding indien overeenstemming wordt bereikt over de rechten en plichten van de mbo-instelling en de leerling. Indien de ondertekening van de onderwijsovereenkomst uitblijft kan de school of instelling de leerling hierop aanspreken en zodoende het inschrijfproces proberen te bevorderen;
- b. de aanmelding kan niet tot een inschrijving op grond van artikel 8.1.1c leiden. Indien de leerling geen andere aanmelding heeft lopen, kan de school of instelling naar aanleiding van deze melding met hem in gesprek om hem te stimuleren zich opnieuw aan te melden voor een opleiding en hem te begeleiden in het keuzeprocess;
- c. de leerling de aanmelding heeft ingetrokken. De student kan zijn aanmelding op elk moment intrekken. Redenen hiervoor kunnen zijn dat de student is ingeschreven voor een andere opleiding (op een andere instelling) of naar aanleiding van de intake of een studiekeuzeadvies tot de conclusie is gekomen dat de opleiding waarvoor hij zich had aangemeld, niet geschikt is. Ook hiervoor geldt dat indien een student na intrekking van zijn aanmelding niet langer voor enige opleiding is aangemeld, de school of instelling met hem in gesprek kan gaan om te bevorderen dat hij zich alsnog weer aanmeldt voor een opleiding;
- d. de student is ingeschreven. De school of instelling weet dat de student in het nieuwe studiejaar zal starten aan een mbo-opleiding.

Indien een jongere niet (meer) staat ingeschreven bij een school of instelling, bijvoorbeeld omdat hij geslaagd is, meldt de mbo-instelling de aanmelding en bovengenoemde informatie aan burgemeester en wethouders van diens woonplaats (hierna: de gemeente). Afhankelijk van de leeftijd van de jongere kan de leerplichtambtenaar of de RMC-coördinator van de gemeente op basis van de geleverde informatie contact met hem opnemen en hem begeleiden bij het vinden van een passende opleiding of een ander traject. Vanwege de gemeentelijke rol bij de voorkoming van uitval meldt de mbo-instelling alleen de aanmelding en status van de aanmelding van de jongeren tot 23 jaar en zonder startkwalificatie.

Persoonsgebonden nummer

Er is voor gekozen om de overstappende leerling te identificeren op basis van zijn persoonsgebonden nummer en niet bijvoorbeeld op basis van zijn NAW-gegevens. Deze keuze is gemaakt omdat de foutmarge bij het identificeren van studenten op basis van NAW-gegevens groter is dan bij het persoonsgebonden nummer. Het is noodzakelijk zeker te weten dat de juiste leerling wordt geregistreerd, of juist niet, als al bekend is dat een leerling niet naar het mbo gaat en dus niet begeleid hoeft te worden bij deze overstap. Ook zijn de administratieve lasten bij het gebruik van het persoonsgebonden nummer lager dan bij het gebruik van de NAW-gegevens.

Informatiesysteem

Dit wetsvoorstel heeft geen betrekking op de wijze waarop de gegevensuitwisseling tussen de partijen plaatsvindt. Om administratieve lasten te beperken, om ervoor te zorgen dat alle studenten in beeld zijn en blijven en om ervoor te zorgen dat de juiste persoonsgegevens (alleen) terecht komen bij de juiste partijen, wordt voor de facilitering van de uitwisseling gedacht aan een ICT-informatiesysteem. Een dergelijk systeem kan met een beperkte gegevensset en –stroom alle betrokken partijen langs beveiligde weg snel en volledig die informatie geven waarmee voorkomen wordt dat studenten uit het zicht raken en waarmee hen de juiste en tijdige begeleiding gericht op de overstap geboden kan worden. De opdracht om een dergelijk systeem te ontwikkelen en te beheren zal, in overleg met de betrokken partners in het veld, worden verstrekt aan een rechtspersoon. De rechtspersoon zal bij algemene maatregel van bestuur

worden aangewezen voor deze gegevenslevering. Bij de totstandkoming van dit systeem zal ook aandacht zijn voor beveiligingsaspecten als toegang tot het systeem en periodieke opschoning van de gegevens. Het uitgangspunt is dat bestaande regionale registratiesystemen in dit informatiesysteem kunnen blijven functioneren. Door de uitwisseling te faciliteren middels een rechtspersoon, wordt een dekkende voorziening geboden die de zekerheid geeft dat álle overstappers uit alle regio's in beeld zijn en tijdig gevolgd en begeleid worden tijdens de overstap.

2.2 Het invoeren van een recht op studiekeuzeadvies voor alle studenten die zich uiterlijk op de landelijke aanmelddatum hebben aangemeld bij een mbo-opleiding

De intake op het mbo is een belangrijk contactmoment tussen de student en de instelling en voor beide partijen van belang. Het doel van intakeactiviteiten is enerzijds om de student een indruk te geven van de instelling, de opleiding en de factoren die bepalend zijn voor het succesvol doorlopen van de opleiding van zijn keuze (zoals locatie, inhoud van de opleiding, stage-mogelijkheden en toekomstig arbeidsmarktperspectief) en anderzijds om de instelling een indruk van de achtergrond, interesse, talenten en motivatie van de student te geven. Een zorgvuldige intake kan bijdragen aan een optimale studiekeuze, waardoor switchgedrag en uitval kan worden gereduceerd.

Een juiste voorbereiding op de studiekeuze begint al op het vo. Het is van belang dat een leerling in het vo aan de hand van LOB-activiteiten gestimuleerd wordt te ontdekken wat zijn talenten en wensen zijn en om na te denken over een vervolgopleiding. Bij de uitvoering van het LOB-beleid zullen de scholen ook voorlichting geven over de maatregelen in dit wetsvoorstel. De laatste jaren hebben het ministerie van OCW en de vo- en mbo-sector veel geïnvesteerd om het LOB-beleid te verbeteren, te intensiveren en beter op elkaar aan te laten sluiten. Daarmee is steeds meer sprake van een doorlopende loopbaanontwikkeling en wordt de leerling beter voorbereid op de vervolgstappen na het vo. Een voorbeeld daarvan is dat LOB-activiteiten per schooljaar 2016/2017 een expliciete plek krijgen in de beroepsgerichte examenprogramma's van het vmbo. Onderdeel van deze activiteiten is het door de leerling opstellen van een loopbaandossier, dat hij kan meenemen naar het mbo. Hierdoor krijgen LOB-activiteiten een grotere rol in het onderwijsprogramma van vmbo-basisberoepsgerichte (vmbo-bb), vmbo-kaderberoepsgerichte (vmbo-kb) en vmbo-gemengde leerweg (vmbo-gl) opleidingen. In de theoretische leerweg van het vmbo maakt de oriëntatie op studie en beroep en het reflecteren op de toekomst verplicht onderdeel uit van het onderwijsprogramma. Bovendien is onlangs toegezegd dat een aanvullend LOB-plan zal worden ontwikkeld ter versterking van LOB-activiteiten in het vo en het mbo en specifiek de overgang daartussen. Daarnaast helpen projecten als het afgeronde Stimuleringsprogramma LOB vmbo-leerlingen bij hun opleidings- en beroepskeuze. Dit project heeft ook mentoren en loopbaanbegeleiders ondersteund bij hun LOB-taak.

Voor deelname aan intakeactiviteiten worden geen kosten in rekening gebracht aan de student. Instellingen en studenten hebben baat bij investeren in een goede matching; daardoor zullen immers meer studenten op de juiste plek terechtkomen en minder uitvallen. De kost gaat hier voor de baat uit, voor de instelling maar bij uitstek ook voor de student. Een goede studiekeuze is in eerste instantie in zijn belang. De student moet zichzelf serieus verdiepen in zijn persoonlijke ambities en wensen, in de opleidingsmogelijkheden en in de arbeidsmarktpositie na het afronden van de opleiding. Het is van belang dat hij zich actief oriënteert, bijvoorbeeld door het bezoeken van voorlichtingsdagen of het volgen van oriëntatietrajecten, en dat hij hierbij wordt

ondersteund. De intakeactiviteiten en een eventueel studiekeuzeadvies vormen zo een sluitstuk op het studiekeuzeproces dat al op het vo begint.

Vormvrije intake

Net als nu het geval is, kunnen mbo-instellingen zelf bepalen of zij een intake aanbieden aan studenten en zo ja, op welke wijze zij deze vormgeven. Zo kan een instelling ervoor kiezen om de intake slechts voor een beperkte groep aan te bieden of voor alle eerstejaars. De intake kan bijvoorbeeld de vorm van een gesprek hebben, maar het kan ook een meeloop-dag op de opleiding of op de stageplek zijn. Ook een gesprek met een (oud-)student kan een intakeactiviteit zijn. Het loopbaandossier, dat een leerling reeds in het vo heeft opgesteld, is een goede basis voor de intake op het mbo. De instelling moet de wijze waarop zij haar intake vormgeeft, kenbaar maken. De wijze waarop staat de instelling vrij; een voorbeeld is publicatie hiervan op haar website. Mbo-instellingen kunnen studenten niet verplichten om deel te nemen aan intakeactiviteiten.

Recht op studiekeuzeadvies

Soms heeft een student, ondanks de LOB-activiteiten die hem eerder zijn aangeboden, nog twijfels over welke opleiding en welk beroep bij hem past. Een student kan in dat geval, indien hij zich uiterlijk op 1 april heeft aangemeld, de instelling verzoeken om een studiekeuzeadvies. De instelling is op grond van dit wetsvoorstel in dat geval gehouden deze student een (schriftelijk) studiekeuzeadvies te geven. Voorwaarde voor het verkrijgen van een advies is dat deze deelneemt aan de intakeactiviteiten die de instelling ten behoeve van een onderbouwd studiekeuzeadvies aanbiedt. Het advies is niet bindend; het toelatingsrecht voor de student blijft gelden (zie ook § 2.3). Een studiekeuzeadvies geeft de student een beeld van een bij hem passende opleiding, op basis waarvan hij zijn verwachtingen en keuze zo nodig kan bijstellen.

2.3 Het invoeren van een recht op toelating voor studenten die zich aanmelden voor een mbo-opleiding op niveau 2, 3 of 4 en voldoen aan de vooropleidingseisen

Een zorgvuldig toelatingsbeleid van mbo-instellingen is het logische vervolg op goede loopbaanoriëntatie in het toeleidend onderwijs en is één van de factoren die bepalend kunnen zijn voor studiesucces in het mbo. Hierbij komen de studiewens en ambitie van de student en de professionele inschatting van de mbo-instelling over de best passende opleiding samen.

Met dit wetsvoorstel wordt een toelatingsrecht geïntroduceerd voor iedere student die zich aanmeldt voor een mbo-opleiding op niveau 2, 3 of 4 en die de juiste vooropleiding heeft.

Door de introductie van het toelatingsrecht krijgt het toelatingsbeleid van mbo-instellingen een kader waardoor studenten weten waar zij aan toe zijn en kunnen zij, op basis van de studiekeuze en loopbaanbegeleiding die ze hebben gekregen, zelf de uiteindelijke afweging maken voor welke opleiding zij ingeschreven willen worden. Zo wordt voorkomen dat studenten onterecht of om onduidelijke redenen afgewezen kunnen worden. Ook kan de Inspectie van het Onderwijs mbo-instellingen aanspreken als het toelatingsbeleid niet in overeenstemming is met het toelatingsrecht. Voor de entreeopleiding, die drempelloos is, bestaat reeds een toelatingsrecht. Dit wetsvoorstel verandert daar niets aan.

Werking van het toelatingsrecht

Uitgangspunt is dat iedere student die zich aanmeldt voor een mbo-opleiding op niveau 2, 3 of 4 en die aan de juiste vooropleidingseisen (vooropleidingseisen, nadere

vooropleidingseisen en aanvullende eisen) voldoet, het recht heeft om toegelaten te worden tot de opleiding waarvoor hij zich heeft aangemeld. Scholen hebben een verantwoordelijkheid om leerlingen aan de hand van LOB-activiteiten en studiekeuzeondersteuning voorafgaand aan de overstap voor te bereiden op de studiekeuze. Mbo-instellingen hebben de verantwoordelijkheid én de professionele expertise om tijdens de intake met de student te verkennen of hun verwachtingen en ambities aansluiten bij de gewenste opleiding, of dat een andere opleiding wellicht toch beter past. Studenten kunnen vervolgens in overleg met hun ouders of begeleiders een goede afweging maken of de opleiding voldoende perspectief biedt op studiesucces en op het vinden van een baan. Met het toelatingsrecht wordt de uiteindelijke keuze voor inschrijving in een bepaalde opleiding bij de student gelegd. De intake en studie-activiteiten die een mbo-instelling aanbiedt als vervolg op LOB-activiteiten in het toeleidende onderwijs, zijn er om een student te ondersteunen in het maken van een zorgvuldige studiekeuze en niet bedoeld om te selecteren. De ondersteuningsbehoefte van een student, gedrag uit het verleden, of een veronderstelde 'niet-schoolbaarheid', kan geen reden zijn om hem of haar te weigeren. Door de uiteindelijke keuze voor inschrijving op een bepaalde opleiding bij de student te leggen, en niet bij de mbo-instelling, worden afwijzingen op dergelijke gronden voorkomen.

Het toelatingsrecht zorgt er zodoende voor dat elke student de kans krijgt om te laten zien wat hij of zij kan én de kans krijgt om zich op het mbo te ontwikkelen in een studierichting die goed aansluit bij de kwaliteiten, ambities en mogelijkheden van de student. Het toelatingsrecht is echter geen onbeperkt verblijfsrecht. Het is niet in het belang van leerlingen als zij onbeperkt opleidingen proberen zonder perspectief op succesvolle afronding. Dit is ook niet wenselijk voor mbo-instellingen. Daarom krijgen mbo-instellingen de mogelijkheid (maar zeker niet de plicht) om de inschrijving op een van rijkswege bekostigde opleiding in een aantal gevallen te weigeren:

- 1) De student is in zes studiejaren direct voorafgaand aan zijn aanmelding gedurende drie *aaneengesloten* studiejaren dan wel gedurende drie studiejaren in drie opleidingen ingeschreven geweest, tenzij de student er een diploma heeft behaald en de nieuwe opleiding een opleiding op een hoger niveau betreft.
- 2) De student heeft zich aangemeld voor een opleiding waarvoor het bevoegd gezag in het toelatingsbeleid een maximum aantal studenten heeft bepaald uit oogpunt van opleidingscapaciteit of de arbeidsmarktbehoefte en dit maximaal aantal studenten is bereikt. In deze gevallen heeft de student die zich uiterlijk 1 april heeft aangemeld voor een opleiding voorrang ten opzichte van de student die zich na 1 april heeft aangemeld. Dit kan voor studenten een extra motivatie zijn om zich op tijd aan te melden.

Ad 1) Mbo-instellingen krijgen de mogelijkheid (maar zeker niet de plicht) om de inschrijving op een van rijkswege bekostigde opleiding te weigeren aan een student die in de afgelopen zes jaar gedurende tenminste drie aaneengesloten studiejaren ingeschreven is geweest of die in de afgelopen drie studiejaren al aan tenminste drie andere mbo-opleidingen ingeschreven is geweest, zonder een diploma te behalen. Het gaat hierbij dus om studenten die aantoonbaar onvoldoende studievoortgang hebben getoond gedurende een langere aaneengesloten periode of in meerdere opleidingen. Iedere student op wie deze situatie van toepassing is, verkrijgt na drie jaar zonder inschrijving opnieuw toelatingsrecht. Mbo-instellingen ontvangen dan ook opnieuw bekostiging. Na drie jaar niet ingeschreven te hebben gestaan in het mbo (op peildatum 1 oktober) begint immers de bekostigingscascade opnieuw. Zo sluiten het toelatingsrecht en de bekostiging goed op elkaar aan.

Studenten die een mbo-diploma behalen waarmee ze voldoen aan het vooropleidingsniveau voor een opleiding op een hoger mbo-niveau, verkrijgen voor hun vervolgopleiding opnieuw toelatingsrecht. Zo worden studenten ondersteund in hun ambitie om het maximale uit zichzelf te halen en hebben zij de mogelijkheid en het recht om door te leren in het mbo.

Ad 2) Een beperking van de toelating tot een opleiding geldt ook wanneer er een gelimiteerd aantal (stage)plekken beschikbaar is en het arbeidsmarktperspectief toelating van een onbegrensd aantal studenten onwenselijk maakt. De instelling stelt in die situatie voor elke opleiding uiterlijk 1 februari het minimaal aantal beschikbare opleidingsplekken vast en neemt dit op in haar toelatingsbeleid. Mochten er na 1 februari toch meer opleidingsplekken beschikbaar blijken te zijn, omdat bijvoorbeeld het arbeidsmarktperspectief is gewijzigd, dan kan de mbo-instelling natuurlijk alsnog meer studenten toelaten. Daarnaast zal een BBL-student, die zelf een leerwerkbaan heeft gevonden, niet geweigerd kunnen worden met als reden dat er onvoldoende opleidingscapaciteit of arbeidsmarktperspectief is gelet op het beperkt aantal beschikbare beroepspraktijkvormingsplaatsen (bpv-plaatsen).

Bij het toewijzen van de beschikbare plekken in het geval van overaanmelding, geldt nog steeds dat elke student die voldoet aan de minimale vooropleidingseisen evenveel recht heeft op toelating. Daarom wordt in artikel 8.1.1c, derde lid, opgenomen dat bij een inschrijvingsbeperking vanwege overaanmelding het bevoegd gezag geen toelatingscriteria mag hanteren waarbij aan studenten die aan de vooropleidingseisen voor de desbetreffende opleiding voldoen, extra eisen worden gesteld. Afgezien van de voorrang voor wie zich uiterlijk op 1 april heeft aangemeld, kan er dus geen selectie plaatsvinden op basis van aanvullende eisen, toetsen of beoordelingsgesprekken. De beschikbare plekken kunnen uitsluitend op basis van een transparante, objectieve procedure worden toegewezen, bijvoorbeeld via een loting of op volgorde van inschrijving. Bij weigering voor de opleiding wegens onvoldoende opleidingscapaciteit of arbeidsmarktperspectief, biedt het bevoegd gezag de student de gelegenheid zich in te schrijven voor een andere opleiding aan de instelling. Daarbij houdt de instelling zoveel mogelijk rekening met de voorkeuren van de student.

Het toelatingsbeleid, waarin ook zal worden aangegeven hoe in het geval van overaanmelding de beschikbare plekken worden toegewezen, stelt het bevoegd gezag uiterlijk 1 februari voorafgaand aan het studiejaar voor een iedere beschikbaar, bijvoorbeeld door publicatie op zijn website.

Overigens blijven bij het beschreven toelatingsrecht de eisen gelden die afgezien van de vooropleidingseisen nu al gelden op grond van de WEB, artikel 8.1.1. Zo kan het bevoegd gezag van een *bijzondere* instelling de inschrijving weigeren om redenen als bedoeld in artikel 8.1.1, vierde lid, van de WEB, bijvoorbeeld als duidelijk is dat een student weigert de grondslag en de doelstellingen van de bijzondere instelling te respecteren.

Aanvullende eisen

In artikel 8.2.2a wordt bepaald dat indien de uitoefening van het beroep waarop een opleiding voorbereidt of indien de organisatie en de inrichting van het onderwijs specifieke eisen stelt aan studenten, opleidingen kunnen worden aangewezen waarvoor eisen gelden in aanvulling op de vooropleidingseisen en nadere vooropleidingseisen. Hierbij valt te denken aan kunst- en sportopleidingen of opleidingen waarvoor specifieke fysieke eisen gelden, zoals de opleiding tot marechaussee. De opleidingen waarvoor aanvullende eisen gesteld mogen worden, worden bij ministeriële regeling aangewezen. Voor deze opleidingen kan het bevoegd gezag van de mbo-instelling een regeling vaststellen voor de selectiecriteria en de selectieprocedure. Deze regeling stelt het

bevoegd gezag uiterlijk 1 februari voorafgaand aan het studiejaar voor een ieder beschikbaar, bijvoorbeeld door publicatie op de website van de mbo-instelling. Indien een student niet kan worden toegelaten tot de opleiding omdat hij niet voldoet aan de aanvullende eisen, biedt het bevoegd gezag hem de gelegenheid zich in te schrijven voor een andere opleiding aan de instelling. Daarbij houdt de instelling zoveel mogelijk rekening met diens voorkeuren.

Studievoortgangsgesprek en beëindiging van de inschrijving

Om de voortgang van studenten goed te volgen en (het ontbreken van) de voortgang te bespreken met de student, stelt dit wetsvoorstel voor dat alle studenten tijdens hun eerste jaar na inschrijving een studievoortgangsgesprek krijgen. Veel mbo-instellingen voeren dergelijke gesprekken al, maar door dit wetsvoorstel krijgen de gesprekken een duidelijke plek tijdens het eerste jaar van de opleiding en geeft het de student de positie om ook zelf om een dergelijk gesprek te vragen.

Tijdens het studievoortgangsgesprek kan de studiekeuze van de student worden geëvalueerd en kan worden beoordeeld of de inhoud van de opleiding voldoende aansluit bij de kwaliteiten en loopbaanambities van de student. Het studievoortgangsgesprek is op deze manier een logische voortzetting van de LOB-activiteiten in het vo, de intake op de mbo-instelling en de LOB-activiteiten in het eerste jaar op het mbo. Met deze doorlopende ondersteuningslijn kan het aantal uitvallers in het eerste jaar worden teruggedrongen en kunnen studenten sneller worden geplaatst in een opleiding die bij hen past. De mbo-instelling kan het best passende moment van dit gesprek zelf kiezen, zo lang het plaatsvindt tussen de vierde en de twaalfde maand na inschrijving. Op dat moment hebben zowel de instelling als de student voldoende tijd gekregen om een goed beeld te krijgen van de inhoud van de opleiding en de kwaliteiten, motivatie en ambities van de student.

Het studievoortgangsgesprek mondt uit in een studieadvies. Overeenkomstig de praktijk in de entree-opleiding en het ho, betreft dit een bindend studieadvies. Dat betekent dat instellingen aan studenten die aantoonbaar, en ondanks de inspanningen van alle betrokken partijen, onvoldoende studievordering laten zien, het bindende advies kunnen geven om een andere opleiding of een andere leerweg te kiezen. Het gebrek aan studievorderingen dat hier wordt bedoeld, kan worden veroorzaakt door een gebrek aan capaciteiten van de student of door een niet of nauwelijks participeren in het onderwijs.

Het bindend studieadvies waarbij de inschrijving aan een opleiding beëindigd wordt, is een zwaar instrument dat met grote zorgvuldigheid moet worden gehanteerd. Die zorgvuldigheid begint al bij de onderwijsovereenkomst. De wederzijdse verplichtingen van de instelling en de student moeten hierin worden vastgelegd. Uitschrijving kan alleen aan de orde zijn als vooraf helder is wat de wederzijdse verplichtingen en verwachtingen van instelling en student zijn en artikel 8.1.3, vijfde lid, van de WEB in acht is genomen. In dit artikel staan bepalingen die in acht genomen moeten worden wanneer de verwijdering van een student aan de orde is.

Daarnaast mag het studieadvies voor een student geen verrassing zijn. Een negatief studieadvies moet schriftelijk worden uitgebracht, met redenen zijn omkleed, een verwijzing bevatten naar afspraken in de onderwijsovereenkomst en een beroepsmogelijkheid bieden. Voor zover studenten nog niet aan drie verschillende mbo-opleidingen zijn ingeschreven geweest of nog niet tenminste drie aaneengesloten jaren zijn ingeschreven geweest, zonder diploma te halen, houden studenten recht op toelating tot een andere opleiding. Mbo-instellingen en andere betrokken partijen kunnen in samenspraak met de leerling uiteraard wel overeenkomen om in een vroeger stadium een ander (maatwerk)traject te volgen, eventueel (deels) buiten het onderwijs.

2.4 Code of Conduct: een gezamenlijke verantwoordelijkheid

Gedurende het overstapproces naar het mbo hebben diverse partijen op verschillende momenten verschillende (formele) verantwoordelijkheden ten aanzien van de (aankomend) student. Om ervoor te zorgen dat een student, op het moment dat een verantwoordelijkheid naar een andere partij overgaat, niet tussen wal en schip valt, is nauwe (regionale) samenwerking nodig van vo, gemeenten en het mbo. In diverse regio's bestaan reeds afspraken over deze onderlinge samenwerking. In aanvulling op de maatregelen uit dit wetsvoorstel, ben ik met de VNG, MBO Raad, VO-raad, PO-Raad en de vereniging van leerplichtambtenaren en RMC-functionarissen (Ingrado) in gesprek om landelijke afspraken te maken in de vorm van een code of conduct. In de code of conduct kunnen genoemde partijen een gedragslijn schetsen hoe zij als ketenpartners omgaan met die situaties waarbij hun formele verantwoordelijkheden aan elkaar grenzen. Deze afspraken moeten leiden tot een sluitende aanpak waarbij (mogelijk) uitvallende studenten in het vizier blijven en begeleid worden naar werk, zorg, (passend) onderwijs of een combinatie hiervan. De code of conduct wordt de basis voor een regionale uitwerking, passend bij de regionale praktijk, reeds bestaande initiatieven tot samenwerking rond de overstap en planvorming in het kader van voortijdig schoolverlaten, RMC-aanpak, kwetsbare jongeren en/of jeugdwerkloosheid. Genoemde partijen hebben aangegeven mee te willen schrijven aan een dergelijke code.

3. Gevolgen voor de uitvoerbaarheid en de handhaafbaarheid

PM

3a. Bescherming van de persoonsgegevens

Inleiding

Dit wetsvoorstel regelt de plicht voor scholen en instellingen om een beperkte gegevensset over aanmeldingen met elkaar en gemeenten uit te wisselen met gebruikmaking van het persoonsgebonden nummer. Het doel hiervan is het kunnen begeleiden van leerlingen bij hun overstap van een vo-school naar een mbo-opleiding om het risico op voortijdig schoolverlaten te verkleinen.

Juridisch kader

Artikel 10, eerste lid, van de Grondwet bepaalt dat een ieder recht heeft op eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen. Het tweede en derde lid bepalen dat de wet regels stelt ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer in verband met het vastleggen en verstrekken van persoonsgegevens, alsmede regels over de aanspraken van personen op kennisneming van over hen vastgelegde gegevens en van het gebruik dat daarvan wordt gemaakt, alsmede op verbetering van zodanige gegevens.

Artikel 8 van het Europees verdrag voor de rechten van de mens (EVRM) en artikel 8 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (EU) bevatten bepalingen omtrent de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. De EU heeft richtlijn 95/46/EG vastgesteld ter bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens. De Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) dient zowel als implementatie van voornoemde EU-richtlijn en heeft ook artikel 10, tweede en derde lid, van de Grondwet als grondslag.

Dit wetsvoorstel houdt rekening met dit kader bij de uitwisseling van de gegevens. In het kader van artikel 8 van de Wbp waar de gronden staan die verwerking van de persoonsgegevens rechtvaardigen, valt het doel van deze gegevensuitwisseling onder

artikel 8, onderdeel c: deze gegevensverwerking is noodzakelijk om een wettelijke verplichting na te komen waaraan de verantwoordelijke is onderworpen.

Te verwerken gegevens

Het gaat om de volgende gegevens die worden uitgewisseld:

- a. leerlingen die naar verwachting overstappen van een vo-school naar een mbo-opleiding;
- b. leerlingen die zich bij de mbo-instelling hebben aangemeld;
- c. leerlingen aan wie een onderwijsovereenkomst is aangeboden;
- d. leerlingen van wie de aanmelding niet tot een inschrijving kan leiden;
- e. leerlingen van wie de aanmelding is ingetrokken;
- f. leerlingen die zijn ingeschreven voor een mbo-opleiding.

Bij de uitwisseling van bovenstaande gegevens wordt gebruik gemaakt van het persoonsgebonden nummer. Op dit moment gebruikt het bevoegd gezag van een mbo-instelling het persoonsgebonden nummer van een leerling, op grond van artikel 2.5.5a, negende lid, van de WEB, in het contact met een andere instelling of een school of instelling voor ander onderwijs ten behoeve van de in- en uitschrijving van leerlingen. Hetzelfde geldt voor een vo-school op grond van de artikelen 103b, zevende lid, van de WVO en artikel 164a, zevende lid, van de WEC. Ook gebruikt het bevoegd gezag van voornoemde scholen en instellingen op dit moment het persoonsgebonden nummer bij de melding aan burgemeester en wethouders in verband met voortijdig schoolverlaten van niet leer- en kwalificatieplichtigen.

Met dit wetsvoorstel wordt het ook mogelijk om het persoonsgebonden nummer te gebruiken ten behoeve van het aanmeldproces. De gegevens onder a tot en met f worden met dit wetsvoorstel toegevoegd aan de gegevens die tussen scholen, instellingen en gemeenten uitgewisseld mogen worden. Het gaat hierbij om gegevens die inzicht geven in het verloop in het proces van de overstap naar het mbo. Dat proces begint bij de aanmelding (zie hierboven ad. b). Doordat er een melding wordt gedaan aan de school of instelling waar de leerling op het moment van aanmelding nog is ingeschreven, wordt het voor die school of instelling tevens duidelijk welke leerlingen, waarvan verwacht wordt dat zij de overstap naar het mbo maken (zie hierboven ad. a), zich nog niet hebben aangemeld. Met die informatie is het mogelijk om deze leerlingen begeleiding te bieden bij de aanmelding. Maar ook na aanmelding is niet gegarandeerd dat er inschrijving volgt. Daarom is het eveneens van belang in beeld te hebben hoe het proces na de aanmelding verloopt. Het proces kan succesvol verlopen: de mbo-instelling meldt terug dat de leerling een onderwijsovereenkomst is aangeboden (zie hierboven ad. c) dan wel dat de leerling is ingeschreven (zie hierboven ad. f). Maar er zijn ook situaties waarbij extra begeleiding nodig is om de overstap succesvol te laten verlopen. Daarom is bepaald dat de mbo-instelling het ook meldt als een aanmelding niet tot inschrijving zal kunnen leiden omdat de leerling (al dan niet na afronding van diens schoolopleiding) niet voldoet aan de (nadere) vooropleidingseisen of aanvullende eisen of niet ingeschreven kan worden in verband met de capaciteit van een opleiding of de arbeidsmarktbehoefte (zie hierboven ad. d). Ook kan de situatie zich voordoen dat een aanmelding wordt ingetrokken (zie hierboven ad. e). In die gevallen is het weer van belang dat de school op basis van gerichte informatie de leerling kan begeleiden om alsnog tot een succesvolle overstap te komen.

Informatiesysteem

Dit wetsvoorstel heeft geen betrekking op de wijze waarop de gegevensuitwisseling tussen de partijen plaatsvindt. Om administratieve lasten te beperken, om ervoor te zorgen dat alle studenten in beeld zijn en blijven en om ervoor te zorgen dat de juiste persoonsgegevens (alleen) terecht komen bij de juiste partijen, wordt voor de facilitering van de uitwisseling gedacht aan een ICT-informatiesysteem. Een dergelijk

systeem kan met een beperkte gegevensset en –stroom alle betrokken partijen langs beveiligde weg snel en volledig die informatie geven waarmee voorkomen wordt dat studenten uit het zicht raken en waarmee hen de juiste en tijdige begeleiding gericht op de overstap geboden kan worden. De opdracht om een dergelijk systeem te ontwikkelen en te beheren zal, in overleg met de betrokken partners in het veld, worden verstrekt aan een rechtspersoon. De rechtspersoon zal bij algemene maatregel van bestuur worden aangewezen voor deze gegevenslevering. Bij de totstandkoming van dit systeem zal ook aandacht zijn voor beveiligingsaspecten als toegang tot het systeem en periodieke opschoning van de gegevens. Het uitgangspunt is dat bestaande regionale registratiesystemen in dit informatiesysteem kunnen blijven functioneren. Door de uitwisseling te faciliteren middels een rechtspersoon, wordt een dekkende voorziening geboden die de zekerheid geeft dat álle overstappers uit alle regio's in beeld zijn en gevolgd en begeleid worden tijdens de overstap.

Samenvatting Privacy Impact Assessment (PIA)

Gezien de aard van dit voorstel is een PIA uitgevoerd (zie ook Kamerstukken I 2010/11, 31051, nr. D; motie-Franken). Met behulp hiervan is de noodzaak van de gegevensverwerking bekeken, en zijn op gestructureerde wijze de implicaties van de maatregel(en) in kaart gebracht. Hierbij is in het bijzonder aandacht besteed aan de beginselen van gegevensminimalisering, doelbinding en de rechten van de betrokkenen.

De uitkomst van de PIA is dat met deze wetswijziging extra persoonsgegevens worden verwerkt, maar dat het noodzakelijke gegevens betreft aangezien de gegevens nodig zijn om het risico op voortijdig schoolverlaten te verminderen.

Bij de uitwisseling van de aanmeldgegevens gaat het om de minimale set gegevens die nodig is om de beleidsdoelstellingen te halen. Het gebruik van het persoonsgebonden nummer (burgerservicenummer of onderwijsnummer) is noodzakelijk om volstreekte zekerheid te hebben over welke leerling het betreft en om deze begeleiding te kunnen bieden. Het gebruik van het persoonsgebonden nummer sluit aan bij de huidige infrastructuur in het onderwijs waarin het persoonsgebonden nummer als basis voor alle gegevensstromen wordt gebruikt. Dit geldt ook voor de uitwisseling met de gemeenten. In de hele informatieketen rondom voortijdig schoolverlaten en schoolverzuim wordt uitsluitend gebruik gemaakt van het persoonsgebonden nummer.

Verschillende alternatieven zijn onderzocht waarbij de afweging is gemaakt tussen impact op de privacy, administratieve lasten, efficiëntie en het halen van de beleidsdoelstellingen.

- De eerste optie is het behouden van de huidige situatie waarin er geen wettelijke plicht tot gegevensuitwisseling is. Deze optie heeft de minste impact op de privacy. Echter, deze optie zou betekenen dat de leerlingen niet goed en tijdig in beeld zijn waardoor leerlingen de juiste begeleiding mislopen. De uitval bij de overstap kan niet goed teruggedrongen worden.
- Een tweede alternatief is het niet gebruiken van het persoonsgebonden nummer. Deze optie heeft weinig impact op de privacy, maar betekent dat er geen zekerheid is dat álle en de juiste overstappers in beeld zijn en begeleiding krijgen en dat er daardoor nog steeds leerlingen ongezien uitvallen.
- Een derde alternatief is directe gegevensuitwisseling tussen mbo-instelling, vo-scholen en gemeenten, zonder tussenkomst van een aan te wijzen rechtspersoon die de uitwisseling faciliteert. Dat zou een hoge administratieve last en een aanzienlijk berichtenverkeer betekenen voor de mbo-instelling en de vo-school. Bovendien is de kans op fouten groot. De tijd die deze methode vraagt, gaat ten koste van de begeleiding van de leerlingen.

- Een vierde alternatief is een nog te ontwikkelen systeem dat de uitwisseling van de minimale gegevensset in een beveiligde omgeving faciliteert en naar de juiste actoren stuurt, maar deze gegevens niet opslaat in een database. De gegevens blijven niet langer dan nodig in de voorziening. Leerlingen zijn precies in beeld en tijd kan besteed worden aan de begeleiding van studenten.
- Het vijfde alternatief, te weten het opslaan van de overstapgegevens in een database, heeft de grootste impact op de privacy.

Na afweging van deze alternatieven op hun impact en de maatschappelijke baten wordt in dit wetsvoorstel gekozen voor alternatief (4). In het kader van artikel 8 van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp), waarin de gronden staan die verwerking van persoonsgegevens rechtvaardigen, valt dit doel onder 8c: de gegevensverwerking is noodzakelijk is om een wettelijke verplichting na te komen waaraan de verantwoordelijke is onderworpen. Betrokkenen tot 18 jaar zijn nog leer-/kwalificatieplichtig. De gerichte begeleiding die als gevolg van de voorgestelde registratie gegeven wordt, helpt de betrokken partijen deze wettelijke plicht te vervullen. Ook betrokkenen van 18-23 jaar zonder startkwalificatie zijn onderdeel van de aanpak van voortijdig schoolverlaten. De begeleiding dankzij de voorgestelde registratie kan ook deze leerlingen helpen bij het halen van een startkwalificatie. Hiermee heeft een leerling een bewezen betere basis voor de toekomst.

Bij ministeriële regeling kan een specificatie worden gegeven van de gegevens bedoeld in artikel 8.0.2, tweede en derde lid, en kunnen regels worden gesteld omtrent de tijdstippen en de wijze van verstrekking van deze gegevens. Zoals hierboven aangegeven wordt bij algemene maatregel van bestuur een rechtspersoon die met in achtneming van daarbij gegeven voorschriften (zie § 2.1.2 *Informatiesysteem*) zorgdraagt voor de levering van de gegevens aan de scholen, instellingen en gemeenten.

Advies College Bescherming Persoonsgegevens
PM

4. Financiële gevolgen voor de rijksbegroting

Het wetsvoorstel heeft geen gevolgen voor de rijksbegroting. Zoals aangegeven, wordt op een nog te bepalen tijdstip aan een door de minister aan te wijzen rechtspersoon een opdracht verstrekt voor het ontwikkelen van een systeem waarbinnen de verplichte gegevenslevering kan plaatsvinden. Hierbij zal te zijner tijd aandacht zijn voor de financiering en eventuele gevolgen voor de rijksbegroting.

5. Gevolgen voor Caribisch Nederland

Een aantal van de maatregelen die dit wetsvoorstel introduceert voor Europees Nederland wordt ook ingevoerd in Caribisch Nederland (Bonaire, Sint Eustatius en Saba). Deze maatregelen betreffen de invoering van een aanmelddatum voor een mbo-opleiding uiterlijk op 1 april van het jaar voorafgaand aan het desbetreffende studiejaar, het recht op toelating tot een mbo-opleiding en het recht op een studiekeuzeadvies bij tijdige aanmelding.

Genoemde maatregelen worden ook ingevoerd op Caribisch Nederland vanwege de schaalgrootte en de geografische ligging van de BES-eilanden waardoor de jongeren die overstappen naar het mbo, een beperkte keuze hebben in opleidingsmogelijkheden als zij na het volgen van vo-onderwijs in de regio willen blijven. Ook als een studente,

ondanks alle inspanningen om dit te voorkomen, uitvalt zonder startkwalificatie, zijn de alternatieven beperkt. Daarom is het van belang dat de student goed aankomt op het mbo én dat hij in een vroegtijdig stadium duidelijkheid heeft of hij terecht kan op de gewenste opleiding. Dit biedt de student nog voldoende tijd om een alternatieve opleiding te overwegen, al dan niet buiten de BES-eilanden, bijvoorbeeld in Europees Nederland.

De voorgestelde maatregelen (en daaruit voortvloeiend het vooraf vroeg nadenken over de vervolgstudie), versoepelen de doorstroom en geven de student sneller de benodigde duidelijkheid over zijn nabije toekomst.

Om te voorkomen dat studenten van de BES-eilanden die overstappen naar een mbo-opleiding in Nederland, of studenten afkomstig uit de Caribische landen van het Koninkrijk Curaçao, Aruba en Sint Maarten die willen overstappen naar een opleiding op de BES-eilanden of in Europees Nederland, moeten reizen voor een studiekeuzeadvies, waaronder ook wordt verstaan de kennisname van het studiekeuzeadvies, wordt in dit wetsvoorstel voorgesteld dat de mbo-instellingen hiertoe faciliteiten aanbieden, bijvoorbeeld de mogelijkheid tot het voeren van gesprekken via Skype. Dit geldt uiteraard ook voor studenten die vanuit Europees Nederland in Caribisch Nederland een mbo-opleiding willen gaan volgen. Informatie over deze faciliteiten stellen de instellingen op uiterlijk 1 februari voorafgaand aan het studiejaar voor iedereen beschikbaar, bijvoorbeeld via hun website.

De plicht tot het uitwisselen van aanmeldgegevens van leerlingen die van het vo overstappen naar het mbo op de BES-eilanden, wordt niet ingevoerd in Caribisch Nederland wegens uitvoeringstechnische redenen. De invoering van het persoonsgebonden nummer is, net als de registratie van inwoners en leerlingen, in Caribisch Nederland nog onvoldoende ontwikkeld om een sluitend systeem te kunnen invoeren. Ook vanwege de schaalgrootte lijkt invoering van deze plicht niet opportuun; er stapt jaarlijks een beperkt aantal jongeren binnen de BES-eilanden over naar het mbo.

6. Administratieve lasten

Administratieve lasten zijn de kosten om te voldoen aan informatieverplichtingen die voortvloeien uit wet- en regelgeving van de overheid. Het gaat hierbij zowel om het nakomen van verplichtingen als het uitoefenen van rechten. De administratieve lasten uit voorliggend wetsvoorstel hebben betrekking op de volgende elementen:

1. De verplichting voor alle vo-scholen om elk schooljaar voor 1 april een beperkte gegevensset uit te wisselen met betrekking tot de leerlingen die naar verwachting het aankomend studiejaar hun opleiding zullen vervolgen aan een mbo-opleiding;
2. De verplichting voor alle mbo-instellingen om voor alle studenten die zich bij hen aanmelden, de status in het aanmeldproces te registreren.

Dit betreft jaarlijkse, nieuwe administratieve lasten.

De gezamenlijke structurele administratieve lasten voor alle vo-scholen en mbo-instellingen bedragen maximaal circa € 2.900.000.

Het is goed hierbij aan te geven dat in de regio's waar reeds afspraken bestaan om met behulp van registraties het bestaande informatiegat te dichten rond leerlingen die van vo naar mbo overstappen te dichten, scholen en instellingen deze lasten reeds dragen. Zij hebben destijds zelf de afweging gemaakt dat de administratieve last opweegt tegen de doelstelling om de overstappende jongeren tijdig in beeld te hebben en gericht te kunnen begeleiden bij de overstap.

Voor burgers en bedrijven bevat dit wetsvoorstel geen AL.

De scholen en instellingen hebben, net als de overstappende studenten, baat bij deze investeringen. De 1 april-datum zorgt, in combinatie met het volgen van de student bij de overstap, ervoor dat studenten op tijd een bewuste studiekeuze maken en begeleid kunnen worden bij het overstapproces. Door deze inspanning zit de juiste student sneller op de juiste plek. Dit leidt tot minder uitval- en switchgedrag van de studenten. De investering betaalt zich later dus terug.

7. Gevoerd overleg

Over het wetsvoorstel is intensief overleg gevoerd met de betrokken koepels (waaronder de MBO Raad, VO-raad, PO-Raad, VNG en Ingrado) en met de studenten- en leerlingenorganisaties JOB en LAKS. Ook is op individueel niveau gesproken met gemeenten, scholen en instellingen.

De partijen hebben aangegeven zich te kunnen vinden in de hoofdlijnen van het wetsvoorstel zoals die, in afstemming met genoemde partijen, uiteindelijk tot stand zijn gekomen.

De VO-raad en MBO Raad hebben in hun gezamenlijke bestuurlijke werkagenda uit maart 2014 reeds de wens beschreven tot een goede en tijdige voorbereiding op de doorstroom naar het mbo en het verminderen van uitval, resulterend in het vastleggen van een vroege aanmelddatum bij het mbo.

In de overleggen heeft de MBO Raad het belang benadrukt van de professionaliteit van de intakers op de mbo-instellingen in relatie tot het toelatingsrecht. Intakers kunnen vanuit hun ervaring samen met de aangemelde student en eventueel zijn ouders of verzorgers het gesprek aangaan over wat de best passende opleiding is. De VO-raad benadrukte dat de maatregelen uit dit wetsvoorstel de overstap voor alle leerlingen vanuit het vo naar het mbo versterken. De studenten gaven aan dat dit wetsvoorstel de positie van de aspirant-student verstevigt. Deze uitgangspunten zijn bevestigd tijdens het bestuurlijk overleg dat op 1 juli 2015 met genoemde partijen is gevoerd. In dit overleg is ook besloten dat genoemde partijen met elkaar in overleg gaan om een code of conduct af te spreken.

8. Openbare internetconsultatie

PM

9. Inwerkingtreding

Beoogd wordt de maatregelen uit voorliggend wetsvoorstel in werking te laten treden per 1 januari 2017. De plicht tot gegevensuitwisseling om leerlingen in de overstapperiode te kunnen volgen, treedt op een later moment in werking wanneer de rechtspersoon voor de gegevenslevering bij algemene maatregel van bestuur is aangewezen.

Voor Caribisch Nederland zal een aantal artikelen op een nader te bepalen tijdstip in werking treden. In de artikelsgewijze toelichting is dit toegelicht.

II ARTIKELSGEWIJS

Artikel I. Wet educatie en beroepsonderwijs

Artikel I, onderdeel A (artikel 1.1.3 WEB)

Omdat met dit wetsvoorstel in hoofdstuk 8 een nieuwe titel over aanmelding wordt ingevoegd, wordt het artikel over de aard van de bepalingen in deze wet, artikel 1.1.3, aangevuld om ervoor te zorgen dat dat ook de aard van de nieuwe bepalingen daarin aan de orde komt. Het betreft de nieuwe artikelen 8.0.1 tot en met 8.0.4 en 8.2.2a. Ook deze nieuwe artikelen zijn, voor zover zij de instellingen betreffen regels voor openbare instellingen voor educatie en beroepsonderwijs en voorwaarden voor bekostiging voor bijzondere instellingen voor educatie en beroepsonderwijs.

Artikel I, onderdeel B en C (artikel 2.3.6a, lid 4a, en 2.5.5a, lid 6a, WEB)

Dit wetsvoorstel introduceert een aanmelddatum voor beroepsopleidingen per uiterlijk 1 april voorafgaande aan het studiejaar, onder meer om te zorgen dat leerlingen zich goed kunnen voorbereiden op hun overstap naar het beroepsonderwijs. Deze vroege landelijke aanmelddatum biedt ook tijdig zicht op leerlingen die zich niet tijdig hebben aangemeld. Om het risico van uitval te beperken en deze groep zo nodig alsnog te kunnen begeleiden naar het vervolgonderwijs, is het van belang dat de betrokkenen bij deze overstap, te weten de toeleidende scholen, de instellingen voor beroepsonderwijs die het vervolgonderwijs aanbieden en de woongemeenten van de desbetreffende leerlingen, weten welke leerlingen dit betreft en is het nodig dat een aantal gegevens over het overstapproces van deze leerlingen uitgewisseld kan worden. In de artikelen 8.0.2, eerste lid, en 8.0.3, tweede en derde lid, is bepaald om welke gegevens het gaat. Voor een toelichting op deze gegevens wordt verwezen naar de toelichting bij deze artikelen in onderdeel D.

De voorgestelde artikelen 2.3.6a, lid 4a, en 2.5.5a, lid 6a, maken mogelijk dat het bevoegd gezag van de instelling bij het uitwisselen van deze overstapgegevens gebruik maakt van het persoonsgebonden nummer. Dit omdat door gebruik van het persoonsgebonden nummer de foutmarge bij het identificeren minimaal is en het met het oog op het voorkomen van voortijdig schoolverlaten van leerlingen bij hun overstap noodzakelijk is dat begeleiding kan worden geboden aan de juiste leerlingen. Ook zijn de administratieve lasten bij het gebruik van het persoonsgebonden nummer lager dan bij het gebruik van de NAW-gegevens.

Artikel I, onderdeel D (titel 0 van hoofdstuk 8, WEB)

Deze nieuwe titel regelt de aanmelding en de rechten en plichten die daaraan zijn verbonden. Omdat de aanmelding voorafgaat aan de inschrijving en daar onlosmakelijk bij hoort, is ervoor gekozen deze titel voorafgaand aan titel 1 in dit hoofdstuk op te nemen. Deze titel bevat de volgende nieuwe artikelen die hierna worden toegelicht.

Artikel 8.0.1. Aanmelding op uiterlijk 1 april

Eerste lid

Dit lid bepaalt dat de aanmelding op uiterlijk 1 april gebeurt. In § 2.1.1 van het algemeen deel van de toelichting is de keuze voor deze datum toegelicht. Ook is daar toegelicht dat de aanmelddatum geldt voor alle leerlingen die zich willen inschrijven voor een bekostigde beroepsopleiding die start aan het begin van een nieuw studiejaar en – in uitzondering daarop – niet geldt niet voor de opleidingen die op een later tijdstip starten.

Tweede lid

Het tweede lid geeft twee andere uitzonderingen op de aanmeldplicht op uiterlijk 1 april. De eerste betreft studenten die na een negatief bindend studieadvies (op grond van artikel 8.1.7a) hun opleiding moeten verlaten en zich voor een andere opleiding willen inschrijven. Een dergelijke verplichting zou immers een belemmering kunnen vormen voor het snel doorstromen naar een andere, voor de student geschiktere opleiding. Voorts geldt de aanmelddatum niet voor deelnemers aan een experiment op grond van het Besluit experimenten doorlopende leerlijnen vmbo-mbo 2014-2022 (Stb. 2013, 370). Deze leerlingen hebben met inschrijving aan de vmbo-opleiding al toegang tot de desbetreffende mbo-opleiding. Bovendien bevat artikel 9, tweede lid, van genoemd Besluit de opdracht aan de vmbo-school om er voor te zorgen dat een leerling die het vmbo-deel van het traject heeft afgerond, wordt ingeschreven bij de mbo-instelling.

Artikel 8.0.2. Gegevensverstrekking deelnemers voortgezet algemeen volwassenenonderwijs die naar verwachting overstappen naar het middelbaar beroepsonderwijs

Zoals ook in het algemeen deel van de toelichting al is gemeld (§ 2.1.2., onder *Levering vo- en vso-scholen en mbo-instellingen*) is het de bedoeling dat de toeleidende scholen aangeven welke leerlingen naar zij verwachten, het volgend studiejaar overstappen naar een beroepsopleiding in het mbo. In dit artikel wordt bepaald dat de mbo-instellingen dit aangeven voor de vavo-leerlingen die naar hun verwachting deze overstap zullen maken. Zoals toegelicht bij artikel I, onderdelen B en C, hierboven, is hierbij het persoonsgebonden nummer van de leerling te gebruiken.

Op grond van het tweede lid zal bij ministeriële regeling worden gespecificeerd hoe en wanneer deze levering van gegevens dient plaats te vinden. Bedoeling is dat uiterlijk 1 april, de datum van aanmelding zoals geïntroduceerd in artikel 8.0.1, zoveel mogelijk duidelijk is welke leerlingen naar verwachting naar het mbo zullen overstappen. Het zal echter ook mogelijk zijn om leerlingen waarvan na 1 april duidelijk wordt dat zij ook naar het mbo willen overstappen, later toe te voegen.

De specificatie die op grond van het tweede lid bij ministeriële regeling wordt gegeven, betreft bijvoorbeeld de wijze van opgave: zo is uitgangspunt dat bij vmbo-leerlingen die naar het mbo gaan, gebruik gemaakt kan worden van de opgave van examenkandidaten die eerder dat jaar al bij DUO zijn gemeld.

Het is de bedoeling dat deze informatie van de toeleidende scholen wordt gebruikt om aan de partijen die zijn betrokken bij het voorkomen van voortijdig schoolverlaten van de groep leerlingen die overstappen naar het mbo, inzicht te verschaffen in het verloop van de overstap van de leerlingen. Zoals in § 2.1.2 van het algemeen deel van de toelichting is aangegeven, zal dit geschieden met behulp van een informatiesysteem voor de uitwisseling van de gegevens. Deze rechtspersoon zal bij algemene maatregel van bestuur worden aangewezen. Het onderhavige artikel zal dan ook niet eerder dan dat moment in werking treden.

Artikel 8.0.3. Te verstrekken gegevens bij aanmelding; terugmelding gegevens

De gegevens die nodig zijn voor aanmelding worden in het *eerste lid* aangegeven. Deze komen overeen met de gegevens die ook bij de inschrijving (artikel 8.1.1a) dienen te worden overgelegd. Deze gegevens zijn nodig om nauwkeurig te kunnen vaststellen wiens aanmelding het betreft.

Het tweede lid betreft de terugmelding van gegevens aan de school voor voortgezet onderwijs of voortgezet speciaal onderwijs of instelling voor vavo. Het gaat om gegevens die inzicht geven in het verloop van het proces van overstap naar het mbo. Dat proces begint bij de aanmelding. Doordat er een melding wordt gedaan aan de school waar de leerling op het moment van aanmelding nog is ingeschreven, is het voor die school of

instelling ook duidelijk welke leerlingen waarvan verwacht wordt dat zij de overstap naar het mbo maken, zich nog niet hebben aangemeld. Met die informatie is het mogelijk om deze leerlingen begeleiding te bieden bij deze stap. Maar ook na de aanmelding is niet gegarandeerd dat er inschrijving volgt. Daarom is het van belang in beeld te hebben hoe het proces na de aanmelding verloopt. Het proces kan succesvol verlopen: de mbo-instelling meldt terug dat de student een onderwijsovereenkomst wordt aangeboden dan wel dat de student is ingeschreven. Maar er zijn ook situaties waarbij extra begeleiding nodig is om de overstap succesvol te laten verlopen. Daarom is bepaald dat de mbo-instelling het ook meldt als een aanmelding niet tot toelating zal kunnen leiden omdat de student (al dan niet na afronding van diens schoolopleiding) niet voldoet aan de (nadere) vooropleidingseisen of aanvullende eisen of in verband met de capaciteit van of arbeidsmarktbehoefte aan een opleiding, of als een aanmelding wordt ingetrokken. In die gevallen is het ook weer van belang dat de school de jongere kan begeleiden om alsnog tot een succesvolle overstap te komen.

Het derde lid betreft de gegevens die aan de woonplaatsgemeente van jongeren naar een beroepsopleiding in het mbo die nog geen 23 jaar zijn en nog geen startkwalificatie hebben, dienen te worden gemeld.

Als de jongere die de overstap naar het mbo gaat maken, niet of niet meer ingeschreven is aan de school of instelling, dus na afronding van de schoolopleiding of om andere redenen, is in het kader van de verantwoordelijkheid van de gemeente bij het voorkomen van voortijdig schoolverlaten van belang dat deze op de hoogte is van het verloop van het overstapproces van deze groep, zodat zo nodig gerichte begeleiding kan worden geboden aan diegenen waarbij dat proces niet goed verloopt.

Het vierde lid voorziet in een ministeriële regeling voor de uitvoering van de gegevenswisseling. Het is de bedoeling om de informatie-uitwisseling zo te organiseren dat er zo min mogelijk (administratieve) lasten uit voortvloeien. Daartoe zal gebruik worden gemaakt van een landelijk dekkend digitaal systeem - onder beheer van een rechtspersoon - waar de gegevens dienen te worden ingevoerd en dat zo ingericht is dat dat deze gegevens op de juiste momenten terecht komen bij degenen voor wie zij bestemd. Bij algemene maatregel van bestuur zal deze rechtspersoon vervolgens worden aangewezen voor deze gegevensuitwisseling. Bij die algemene maatregel van bestuur worden tevens voorschriften gegeven die de rechtspersoon in acht moet nemen bij de gegevenslevering. Aangezien bij het leveren van deze gegevens persoonsgegevens worden gebruikt is het van belang dat deze verwerking geschiedt conform de Wet bescherming persoonsgegevens. Het betreft dezelfde rechtspersoon aan wie de toelidende scholen op grond van artikel 8.0.2 de leerlingen opgeven van wie zij verwachten dat deze naar het mbo zullen overstappen.

Vijfde lid

Omdat het niet de bedoeling is dat deze gegevens over de aanmelding van jongeren voor andere doeleinden worden gebruikt, bepaalt dit lid expliciet dat de gegevens alleen ten behoeve van het voorkomen van voortijdig schoolverlaten worden gebruikt.

Artikel 8.0.4. Intakeactiviteiten en studiekeuzeadvies

Eerste lid

Studenten die daarom verzoeken, krijgen op grond van dit artikel het recht op een studiekeuzeadvies als zij zich op uiterlijk 1 april hebben aangemeld voor een beroepsopleiding. Als een student een studiekeuzeadvies wil ontvangen, moet de instelling daarin voorzien. Een studiekeuzeadvies kan een belangrijke rol spelen bij een juiste studiekeuze. Aan de hand van een of meer intakeactiviteiten zal de instelling tot

een dergelijk advies kunnen komen. Degene die om een studiekeuzeadvies verzoekt, kan dat recht dan ook slechts effectueren bij deelname aan die activiteiten. Bij niet-deelname, vervalt het recht. Om het aantal adviezen beheersbaar te houden voor (studenten en instellingen) kan bij ministeriële regeling een maximum aantal studiekeuzeadviezen worden vastgesteld waarop de student recht heeft.

Tweede lid

Ten aanzien van degenen die zich tijdig aanmelden, heeft het bevoegd gezag voldoende tijd voorafgaand aan de aanvang van de opleiding om tot een dergelijk advies aan de hand van intakeactiviteiten te komen. Daarom is het mogelijk deze tijdige aanmelders hier een *recht* te geven. Maar uiteraard is een dergelijk advies aan de hand van intakeactiviteiten van belang voor alle studenten. Het tweede lid voorziet in de *mogelijkheid* dat het bevoegd gezag ook voor hen intakeactiviteiten organiseert en studiekeuzeadviezen uitbrengt.

Een studiekeuzeadvies kan een belangrijke rol spelen bij een juiste studiekeuze, maar bindt degene die het ontvangt niet. De uiteindelijke keuze voor een opleiding ligt niet bij de instelling, maar bij de student. Het staat de ontvanger van het advies dus vrij om er van af te wijken.

Derde en vierde lid

Voor studenten is belangrijk dat zij tijdig op de hoogte zijn van de intakeactiviteiten en de daarbij gevolgde procedures van de instelling waar zij hun vervolgopleiding willen volgen. Deze leden voorzien erin dat de in dit verband relevante informatie uiterlijk 1 februari voorafgaand aan het desbetreffende studiejaar beschikbaar wordt gesteld. Op grond van artikel 8a.2.2, vierde lid, onderdeel g, heeft de deelnemersraad adviesbevoegdheid ten aanzien van het beleid met betrekking tot intake- en assessmentprocedures.

Artikel I, onderdeel E (artikel 8.1.1b, eerste lid, WEB)

Dit betreft een technische wijziging waarmee de bestaande koppeling tussen de artikelen 8.1.1 en 8.1.2 en artikel 8.1.1b expliciet wordt gemaakt.

Artikel I, onderdeel F (artikel 8.1.1c WEB)

Artikel 8.1.1c, eerste lid

Met de voorgestelde wijziging van artikel 8.1.1c wordt een recht op toelating tot de basisberoepsopleiding, vakopleiding, middenkaderopleiding en specialistenopleiding geïntroduceerd voor studenten die voldoen aan de vooropleidingseisen, de nadere vooropleidingseisen en de aanvullende eisen. Voor de aanvullende eisen wordt verwezen naar de toelichting bij artikel I, onderdeel H.

De eisen die afgezien van de vooropleidingseisen nu al gelden op grond van artikel 8.1.1, blijven onverkort gelden. Dus het bevoegd gezag van een bijzondere instelling kan nog steeds de inschrijving weigeren om redenen als bedoeld in artikel 8.1.1, vierde lid, zie hiervoor toelichting bij artikel I, onderdeel E.

Voorts gelden nog de in het eerste lid, onderdeel a en b, genoemde uitzonderingen. Deze uitzonderingen worden toegelicht in het algemeen deel van de toelichting, in § 2.3.

Werking van het toelatingsrecht

De uitzondering in onderdeel b betreft de situatie dat een opleiding "vol" is, zoals aangegeven in bovengenoemde § 2.3, vanwege de opleidingscapaciteit of uit oogpunt van arbeidsmarktbehoefte.

Als er sprake is van een toelatingsbeperking vanwege opleidingscapaciteit of arbeidsmarktbehoefte, dient vooraf bekend te zijn dat deze beperking geldt, hoeveel plaatsen er naar verwachting beschikbaar zullen zijn en het toelatingsbeleid dat in die gevallen geldt.

Artikel 8.1.1c, tweede lid

Iemand die voor een bepaalde opleiding die hij wenst te volgen niet aan de aanvullende eisen (artikel 8.2.2a) voldoet of die niet wordt toegelaten vanwege de opleidingscapaciteit of arbeidsmarktbehoefte, loopt het risico op uitval. Met het tweede lid wordt in dat geval voorzien in een door het bevoegd gezag aan te bieden alternatief. Het bevoegd gezag houdt hierbij uiteraard rekening met de voorkeuren van de student.

Artikel 8.1.1c, derde lid

Op grond van het derde lid kunnen in elk geval geen *extra* eisen aan studenten worden gesteld als voor de desbetreffende opleiding een inschrijvingsbeperking geldt op grond van opleidingscapaciteit of arbeidsmarktbehoefte en er sprake is van overaanmelding. Zoals in § 2.3 van het algemeen deel van de toelichting is toegelicht, kunnen de beschikbare plekken uitsluitend op basis van een transparante, objectieve procedure worden toegewezen, bijvoorbeeld via een loting of op volgorde van inschrijving. Wel bepaalt dit lid in de tweede volzin dat het bevoegd gezag bij overaanmelding degenen die zich tijdig hebben aangemeld, voorrang geven boven degenen die na zich na 1 april hebben aangemeld.

Artikel 8.1.1c, vierde lid

Het toelatingsbeleid dient voor leerlingen helder te zijn en tijdig, op grond van dit lid, uiterlijk 1 februari voorafgaand aan het studiejaar waar het betrekking op heeft, te worden gecommuniceerd. Op grond van artikel 8a.2.2, derde lid, onderdeel i, heeft de deelnemersraad instemmingsrecht ten aanzien van het beleid met betrekking tot toelating van leerlingen.

Artikel I, onderdeel G (artikel 8.1.7a, eerste, tweede, derde en vijfde lid, WEB)

In de entreeopleiding is het bindend studieadvies op grond van artikel 8.1.7a al geregeld, evenals de mogelijke consequenties van dit advies (ontbinding van de onderwijsovereenkomst). Met de toevoeging van het nieuwe lid 1a aan dit artikel, wordt het bindend studieadvies ook geïntroduceerd voor de basisberoepsopleiding, de vakopleiding, de middenkaderopleiding en de specialistenopleiding. In het algemeen deel van deze toelichting wordt dit toegelicht in § 2.3. onder *Studievoortgangsgesprek en beëindigen van de inschrijving*. Ten aanzien van het bindend advies dat wordt geïntroduceerd, gelden dezelfde voorschriften als die voor de entreeopleidingen, met dien verstande dat het studieadvies hier na drie en binnen twaalf kalendermaanden dient te worden uitgebracht. Voor het overige geldt ook hier dat het bevoegd gezag nadere regels vaststelt (huidige vierde lid) die in elk geval betrekking hebben op de te behalen studieresultaten en de voorzieningen die het bevoegd gezag heeft getroffen ter waarborging van de mogelijkheden voor goede voortgang van de opleiding. Deze regels worden op grond van artikel 7.4.8, vierde lid, opgenomen in het deelnemersstatuut dat voor instemming wordt voorgelegd aan de deelnemersraad (artikel 8a.2.2, derde lid, onderdeel b). Ook geldt op grond van de toevoeging aan artikel 8.1.7a, vijfde lid het recht op beroep tegen het advies bij de Commissie van beroep voor de examens van de instelling. Voorts wordt in dit verband erop gewezen dat, zoals in het algemeen deel van deze toelichting (§ 2.3. onder *Studievoortgangsgesprek en beëindigen van de inschrijving*) al is aangegeven, artikel 8.1.3, vijfde lid, onverkort van toepassing is. Dit

artikellid geeft de strikte voorwaarden die gelden ten aanzien van definitieve verwijdering van een student waar de Leerplichtwet 1969 op van toepassing is.

Artikel I, onderdelen H en I (artikelen 8.2.2a en 8a.2.2a, vierde lid, onderdeel g)

De mogelijkheid die thans ook in het ho bestaat om aanvullende eisen te stellen bij bepaalde opleidingen, wordt met dit artikel geïntroduceerd in het mbo. Voor een toelichting hierop wordt verwezen naar § 2.3, ad 2, van het algemeen deel van deze toelichting. Op grond van het eerste lid van dit artikel worden de betrokken opleidingen bij ministeriële regeling aangewezen en stelt het bevoegd gezag een regeling vast voor de selectiecriteria en selectieprocedure. Evenals in het ho wordt met betrekking tot voorgenomen besluiten van het bevoegd gezag ten aanzien van deze regeling voorzien in adviesbevoegdheid voor de deelnemersraad, door toevoeging van het nieuwe onderdeel g aan artikel 8a.2.2a, vierde lid.

Artikel II. Wet op het voortgezet onderwijs

Artikel II, onderdelen A en B (artikelen 27d en 103b, lid 6a, WVO)

Voor de gegevensverstrekking en het gebruik daarbij van het persoonsgebonden nummer, wordt verwezen naar artikelsgewijze toelichting hierboven, bij artikel I, onderdelen B, C en D (bij artikel 8.0.2).

Artikel III. Wet op de expertisecentra

Artikel III, onderdelen A en B (artikelen 42b en 164a, lid 6a, WEC)

Voor de gegevensverstrekking en het gebruik daarbij van het persoonsgebonden nummer, wordt verwezen naar artikelsgewijze toelichting hierboven, bij artikel I, onderdelen B, C en D (bij artikel 8.0.2).

Artikel IV. Wet educatie en beroepsonderwijs BES

Artikel I, onderdeel A (artikel 1.1.2 WEB BES)

Omdat met dit wetsvoorstel in hoofdstuk 8 een titel over aanmelding wordt ingevoegd, wordt het artikel over de aard van de bepalingen in deze wet, artikel 1.1.2, aangevuld om ervoor te zorgen dat dat ook de aard van de nieuwe bepalingen daarin aan de orde komt. Het betreft de nieuwe artikelen 8.0.1 tot en met 8.0.3 en 8.2.2a. Ook deze artikelen zijn, voor zover zij de instellingen betreffen, regels voor openbare instellingen voor beroepsonderwijs en voorwaarden voor bekostiging van beroepsopleidingen van aan bijzondere instellingen.

Artikel IV, onderdeel B (artikelen 8.0.1, 8.0.2 en 8.0.3 WEB BES)

Artikel 8.0.1. Aanmelding op uiterlijk 1 april

Dit artikel introduceert de plicht tot aanmelding op uiterlijk 1 april.

Eerste lid

Dit lid bepaalt dat de aanmelding op uiterlijk 1 april gebeurt. In § 2.1.1 van het algemeen deel van de toelichting is de keuze voor deze datum toegelicht. Ook is daar toegelicht dat de aanmelddatum geldt voor alle leerlingen die zich willen inschrijven voor

een bekostigde beroepsopleiding die start aan het begin van een nieuw studiejaar en dat dit – in uitzondering daarop - niet geldt niet voor de opleidingen die op een later tijdstip starten.

Tweede lid

Het tweede lid geeft een andere uitzonderingsgrond op de aanmeldplicht op uiterlijk 1 april. Deze uitzondering betreft studenten die na een negatief bindend studieadvies (op grond van artikel 8.1.7a) hun opleiding moeten verlaten en zich voor een andere opleiding willen inschrijven. Een dergelijke verplichting zou immers een belemmering kunnen vormen voor het snel doorstromen naar een andere, voor de student geschiktere, opleiding. Omdat op dit moment artikel 8.1.7a nog niet in werking is getreden, treedt dit artikellid in verband daarmee op een nader te bepalen datum in werking.

Artikel 8.0.2. Te verstrekken gegevens bij aanmelding

De gegevens die nodig zijn voor aanmelding worden in dit artikel aangegeven. Deze komen overeen met de gegevens die ook bij de inschrijving (artikel 8.1.3) dienen te worden overgelegd. Deze gegevens zijn nodig om nauwkeurig te kunnen vaststellen wiens aanmelding het betreft.

Artikel 8.0.3. Intakeactiviteiten en studiekeuzeadvies

Voor de toelichting op dit onderdeel wordt verwezen naar de toelichting op artikel I, onderdeel D, bij artikel 8.0.4, van de WEB.

Artikel IV, onderdeel C (artikel 8.1.1b WEB BES)

Voor de toelichting op dit onderdeel wordt verwezen naar de toelichting op artikel I, onderdeel F. Omdat op dit moment artikel 8.1.1b nog niet in werking is getreden, treedt dit artikel in verband daarmee op een nader te bepalen datum in werking.

Artikel IV, onderdeel D (artikel 8.1.7a, eerste, tweede, derde en vijfde lid, WEB BES)

Voor de toelichting op dit onderdeel wordt verwezen naar de toelichting op artikel I, onderdeel G. Omdat op dit moment artikel 8.1.7a nog niet in werking is getreden, treedt dit artikel in verband daarmee op een nader te bepalen datum in werking.

Artikel IV, onderdeel E (artikel 8.2.2a WEB BES)

De mogelijkheid om aanvullende eisen te stellen bij bepaalde opleidingen, wordt met dit artikel geïntroduceerd. Voor een toelichting hierop wordt verwezen naar § 2.3, ad 2, van het algemeen deel van deze toelichting. Op grond van het eerste lid van dit artikel worden de betrokken opleidingen bij ministeriële regeling aangewezen en stelt het bevoegd gezag een regeling vast voor de selectiecriteria en selectieprocedure.

De Minister van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap,

dr. Jet Bussemaker